

A mozgósított lelkiismeret

Régi szép szó ez a szó: mozgósítás. Azóta, amióta felvirágozott kalappal elindultak ők, minden nemzet fiai, hogy elvérezenek országhatáraitól és a maguk vérével csapolják le Európa 1914-re nagyon megduzzadt vérkeringését, azóta alig hallottam közlőből a mozgósítás kifejezését. Ez a szó ma megint belekerült a politikai levegő benzintartályába, de ezuttal értelmileg békésebb formát kapott. Már-már azt hittük, hogy a háborus antológiának ezt a kifejezését eltemeti az ujjáélesztő béke konstruktív formáló ereje. A romok helyén megindult az alapkőletétel és Itália, Spanyolország, Magyarország és Németország muló vagy maradandó forradalompolitikai átalakulásai egy új földrész képét rajzolták meg, amelynek vonásaiból hiányzik már a mozgósítási térkép s azt hisszük, néhányan, álmodók, hogy ma minden józan diplomata és belátó államférfi a tébolydára érett, ha háborút akar.

De mozgósításról van szó és ezt a mozgósítást Tatarescu miniszterelnök vetette bele ma az újságolvasók köztudatába. Bucuresti-i lapjelentések szerint a miniszterelnök arra kérte a minisztereket, hogy közöljék a köztisztviselőkkel: a hivatalos órák alatt a kormány őket mozgósított katonának tekinti. A miniszterelnök elvárja tehát, hogy a köztisztviselők hivatalos teendőiket azzal a lelkiismeretes buzgósággal és engedelmességgel teljesítsék, amivel a fegyverben álló mozgósított katona teljesíti a feljebbvalóinak parancsát: vakon és kérdés nélkül.

Ezzel a rendelettel egyidejűleg Antonescu igazságügyminiszter is éppen ma hívja fel az összes igazságügyi fórumokat, hogy a szélsőséges mozgalmak veszedelmével kapcsolatosan hogyan kell eljárni, akkor, amikor bizonyos kilengések gyászba borították az országot és amikor a kilengésekre az ország józan polgársága, a közvélemény egyetlen harsogó tiltakozásában ítélte el, a közrendhez való ragaszkodással azokat a cselekedeteket, amelyek homlokegyenesen ellenkeznek a tradíciókkal, a demokráciával, a szabadságfogalommal és a törvénytisztelettel. Antonescu és Tatarescu tehát — mindegyik a maga tárcája keretében — a rendet megerősítő intézkedéseket úgy közlik alantasaiikkal, mintha valóban valami háborus atmoszférára keringene — nem kifelé, hanem befelé.

Csak egészen feszült szituációkban van szükség — külpolitikai értelemben — mozgósításra. A haderő csak akkor lép fegyverbe, amikor az ellentétek más határokkal szemben már áthidalhatatlanok. Tatarescu kitalálta a legtermékenyebb mozgósítást: a köztisztviselők állandó permanenciában tartását. Ahol ez a gépezet már elrozsdásodott, ahol a közigazgatás sok funkcionáriusa már megtevédt, vagy puvoárijával élt vissza és ahol az egész gépezet hangzavara a csikorgáshoz és a nyekergéshez volt hasonlatos, ott nem ártott az üzembe ezt a friss olajat beleönteni. A közigazgatási óramű precíz keringése egyet jelent az állam belső erejével és ezt az új miniszterelnök ötletes hasonlata éppen eléggé demonstrálja is.

Nehéz időköt élünk, legyen mindenki a fedélzetén, mondanók mi, ha Tatarescu mozgósítási rendeletét a szárazföldi mobilizáció hasonlatáról átvinnék a tengeri mobilizációra és az allegóriák csinos kosztümjében az államot olyan hajónak tekintenők, amelynek fedélzetén az irányító, résen levő és dolgozó matróz a köztisztviselő. Még inkább vonatkozik ez az igazságügyminiszter felhívására, aki a bíróságokhoz intézett demarsában a paragrafusok erejére utalt és közegeit nyomtatékkal hívja fel a tisztviselői kar működésének szemmel tartá-

Nagy tüntetések Bécsben az olasz külügyi államtitkár látogatása alkalmával

Olaszország szabad kikötőt állított fel Triesztben Ausztria részére. — Az osztrák-német viszony rendezésének kérdése Külföldi csapatok mennek a Saar-vidékre a népszavazás biztosítása érdekében

Bécsből jelentik: A ma reggel Bécsbe érkezett Souvich olasz külügyi államtitkár a délelőtti folyamán kihallgatáson jelent meg Miklas szövetségi elnöknel, majd meglátogatta Dollfuss osztrák kancellárt, aki röviddel utóbb visszaadta Souvich udvariassági látogatását az olasz államtitkár Imperial szállóbeli lakásán. Délben Miklas dr. villásreggelit adott Souvich tiszteletére. A tulajdonképpeni tanácskozásait délután kezdték meg Dollfuss és Souvich az osztrák kancellár dolgozószobájában, ahol rajtuk kívül jelen volt Hornpostl, az osztrák külügyminisztérium politikai osztályának vezetője is. A tanácskozás programján különböző gazdasági és politikai kérdések szerepeltek. Olaszország bort és gyümölcsöt, valamint különböző mezőgazdasági termékeket kíván szállítani Ausztriának, amely viszont fát és iparcikkeket exportál Olaszországba és ezzel kapcsolatban

Olaszország felajánlotta Ausztriának, hogy szabad kikötőt állítson fel Triesztben.

Szóba fog kerülni majd a megbeszélések során Középeurópa gazdasági helyzetének rendezése is, amelyek tárgyalásánál a szeptemberben nyilvánosságra került olasz memorandumból indulnak ki.

Olaszország az osztrák-német barátságért

A tanácskozásokról hivatalos közleményt adtak ki, amely azonban nem emlékszik meg a megbeszélések politikai momentumairól, de osztrák politikai körökben úgy tudják, hogy Souvich államtitkár bécsi tanácskozásainak főtárgya a német-osztrák viszony rendezésének kérdése lesz. Az olasz felfogás állítólag a következő: Belpolitikai tekintetben, miután a fascizmus és nemzeti-szocializmus között bizonyos érintkezési pontok vannak, olasz részről örömmel vennék, ha Dollfuss kancellár és Starhemberg herceg politikája jobban összeolvadna. Külpolitikai tekintetben az olasz-német érdekközösség határa csakis a jelenlegi német birodalom határáig terjed. Az olasz külpolitika álláspontja szerint a német birodalom határai külső támadásokkal szemben sérthetetleneknek tekinthetők, viszont sérelmes volna, ha a németek lépnek át kelet felé a birodalom határait. Gazdasági tekintetben az olasz államtitkár főcélja, hogy az osztrák áruexportot Trient felé irányítsák és ennek érdekében Olaszország hajlandó Ausztriát je-

szerűsége, mint ma. A közélet minden kömüvésének azon az állványon kell állnia, ahová nem ér fel vád, gyanúsítás, vagy rágalom. A köztisztviselő talán szegény, munkája megbecsülése terén s szociális harcai talán ma is súlyosak, de ennek a társadalmi osztálynak igazi típusa csak az lehet, aki a közélet és a konstruktív munka meggyőződéses harcosa, katona, aki minden pillanatban mozgósítható és sikra száll a konszolidált polgári társadalom emberi épületének biztonságáért. (F. T.)

szerűsége, mint ma. A közélet minden kömüvésének azon az állványon kell állnia, ahová nem ér fel vád, gyanúsítás, vagy rágalom. A köztisztviselő talán szegény, munkája megbecsülése terén s szociális harcai talán ma is súlyosak, de ennek a társadalmi osztálynak igazi típusa csak az lehet, aki a közélet és a konstruktív munka meggyőződéses harcosa, katona, aki minden pillanatban mozgósítható és sikra száll a konszolidált polgári társadalom emberi épületének biztonságáért. (F. T.)

lentékeny előnyökben is részesíteni.

A hatóságok minden óvintézkedése sem tudta megakadályozni, hogy Souvich olasz külügyi államtitkár bécsi látogatása alkalmából a nemzeti-szocialisták tüntetéseket ne rendezzenek.

Egész napon át folytak a tüntetések és tízenöt papírmozsarat sütittek el,

Az államtitkár lakása, az Imperial szálloda közelében vonultak fel és amikor Souvich a kancellári hivatalhoz hajtatott, felemelt karral üdvözölték a tüntetőket:

— Üdv Mussolininak. Heil Hitler...

A rendőrség gummibotokkal verte széjjel a tüntetőket.

Ma este hét órakor a belváros nagy részén, így a Schwarzenberger-téren, Kärnerstrassen elaludt az uccai világítás, sőt sok házban, így az Imperial szállodában is megszünt a világítás. A hatóságok vizsgálata szerint, nemzeti-szocialista szabatózs következményeként aludt el a világítás. Több száz le-tartóztatást történt.

Innsbruckból jelentik: A német birodalom megalapításának évfordulóján a német konzulátuson iveket tettek ki, amelyre igen sokan feljegyezték nevüket. A déli órákban a nemzeti-szocialista érzelmi diákság vonult fel a konzulátus épülete elé, hogy szintén demonstráljon a német ünnep alkalmából, de a rendőrség a felvonulóknak utját állotta és nem engedte be a diákokat a konzulátusra. Miután a diákok tüntetni kezdtek, a rendőrök kivont karddal és gummibotokkal verték szét őket, de közben sokan megsebesültek. Később az összeütközés még komolyabbá vált, mert a mellékuccákban a diákok ismét összegyűltek és támadást intéztek a rendőrök ellen, akik újból szétverték őket és igen sokat közülük letartóztattak.

Tíz évvel el akarják halasztatni a Saar-vidéki népszavazást

Itt írjuk meg, hogy a Saar-vidék kormányzósága legutóbbi ülésén tudomásul vette azt a beadványt, amelyet a Saar-terület népességének egy része a Népszövetségnek juttatott és amelyben

a népszavazás 10 évre való elhalasztását javasolja.

A kormányzóság több panasszal foglalkozott, amelyek szerint a német horogkeresztesek

nagy terrort fejtenek ki a Saar-területen. A kormányzás tudomására jutott, hogy harmincöt saar-vidéki német nemzetiségű állampolgárt a német birodalom területén letartóztattak és bebörtönöztek. A kormányzás elhatározta, hogy tiltakozik ez ellen és lépéseket tesz azért, hogy ezt a harmincöt egyéni kiszabadítsa.

A Daily Telegraph vezércikkben foglalkozik a Saar-vidék kérdésével és megállapítja, hogy

a lakosság túlnyomó része a Németországhoz való csatlakozás mellett fog dönteni.

A lap kizártnak tartja, hogy a Népszövetség a marxista és szeparatista törekvéseknek helyet adjon és a népszavazás megejtését elhalassza. A lap megállapítja, hogy az a hír, amely szerint nemzetközi csapatok szállják meg a Saar-vidéket, még korai. A Daily Telegraph sajnálatosnak tartaná, ha erre sor kerülne.

Az Oeuvre genfi tudósítójának jelentése szerint közli, hogy a népszövetségi tanács, tekintettel a Saar-vidéken uralkodó izgatott hangulatra, azt fogja ajánlani, hogy

a népszavazás megejtésének biztosítására külföldi csapatok menjenek oda.

Népszövetségi körök véleménye szerint, legjobb volna, ha a spanyol csendőrséget vezényelnék ki a Saar-területre, hogy a vidék nemzeti-szocialista lakosságának érzékenységét kimélik. A csapatok kiküldésének költségét a Népszövetség viselné.

Olaszország és Franciaország között is vámháboru készül

Genfben jelentik: Sir John Simon angol külügyminiszter, Paul Boncour francia külügyminiszter társaságában, ma reggel megérkezett Genfbe. Ezt megelőzőleg, még az éjszakai órákban érkezett ide Henderson volt angol külügyminiszter, a leszerelési értekezlet elnöke. Már a nap folyamán mindhárman megbeszélésekre ültek össze abban a kérdésben, hogy mikorra hívják össze a leszerelési konferencia elnökségét és mikorra tüzzék ki a leszerelési főbizottság ülését.

Itt írjuk meg, hogy a francia kormány utasítására Francois Ponce francia nagykövét jegyzéket nyújtott át a német birodalmi kancellárnak. A jegyzék közli, hogy

Franciaország az 1927. évben kötött francia-német kereskedelmi szerződést felmondja, még pedig azonnali hatállyal.

A szerződés ilymódon 1934. január 19-ikén érvényét veszti. A jegyzék közli a német kormánnyal, hogy a kereskedelmi szerződés felmondását azért tartotta szükségesnek, mert a német-francia árucseréje rendezésre szorul.

A német kormány nemrégiben bizonyos intézkedéseket foganatosított a francia behozatal ellen. A francia kormány előreláthatólag hasonló rendelkezéseket léptet életbe a német cikkekre vonatkozólag és így a német-francia vámháboru kitörése péntekre várható. Olaszország és Franciaország között előreláthatólag szintén vámháboru tör ki, mert mind a két állam kormánya kölcsönös tiltó intézkedéseket léptetett életbe a behozatal terén.

Bucurestiben írják alá a Balkán-paktumot

Boris bolgár király látogatása

Bucurestiből jelentik: A „Lupta” értesülése szerint a kisantant konferenciája Zágrábban kezdődik és Belgrádban fejeződik be, ahol Sándor szerb király fogadja majd a konferencia résztvevőit. A „Lupta” szerint a Románia, Görögország, Törökország és Jugoszlávia között létrejövő balkán-szövetség megkötése már a közeljövő kérdése. Az erre vonatkozó szerződést Bucurestiben írják alá, Törökország és Görögország belépése a török és görög külügyminiszterek legutóbbi romániai látogatásával áll összefüggésben. Bulgária csatlakozása Boris király sinai utjának eredménye lesz. A bolgár uralkodó a közeljövőben keresi fel Romániát. Itt említjük meg, hogy Tarescu miniszterelnököt a török kormány meghívta Ankarába

Rendet, békét minden eszközzel

Antonescu igazságügyminiszter körrendelete az igazságügyi fórumokhoz. — A köztisztviselők hivatalos órák alatt mozgósított katonák. — Dobrescu bucaresti-i főpolgármestert felfüggesztették állásától

Nem hosszabbítják meg az olasz-román barátsági szerződést

Bucurestiből jelentik: A Bucurestiben időző prefektusok ma a Belu-temetőben felkeresték Duca miniszterelnök sírját és hetvenegy koszorút helyeztek fölébe, majd visszatértek a földművelésügyi minisztériumba, ahol folytatták az agrár természetű tanácskozásokat. A Tempo és a Credinta a prefektusok értekezletéről származó értesüléseik alapján azt írják, hogy a városi és megyei tanácsválasztások márciusban zajlanak le.

A bucaresti-i lapok jelentése szerint, Tarescu miniszterelnök az értekezleten arra kérte a minisztereket, hogy közöljék a tisztviselőkkel, hogy

a kormány őket a hivatalos órák alatt mozgósított katonáknak tekinti.

Emélfogva elvárja, hogy hivatalos teendőiket azzal a lelkiismeretességgel, buzgósággal és engedelmességgel teljesítsék, amint az az a fegyverben álló katonák kötelessége volna.

Constatin Gheorghe ipariügyi államtitkár ma megjelent az Aradról visszaérkezett Anghelescu Constantin bankkormányzóval folytatott tanácskozásai odavonatközt, hogy az ország kereskedői kapjanak elegendő devizát, mindaddig, amíg a kontingentálási törvény módosítása megtörténik.

Dobrescu Demeter bucaresti-i főpolgármester hosszú ideje húzódo ügyében ma fordulat állott be. Ugyilátszik a főpolgármester nem tudott megegyezni a kormánnyal, ezért állásától felfüggesztették és a pénzügyi helyzet megvizsgálására ankétot vezettek be.

Az olasz-román barátsági szerződés ma lejárt, a szerződést nem hosszabbították meg és erre vonatkozólag olasz részről a következő érdekes felvilágosítást adták:

A meghosszabbítás elmaradásának semmi politikai jelentősége sincs. Egyszerűen nem volt időszere. A szerződés két évvel ezelőtt járt le és azóta félévenként hosszabbítottuk meg. Azt a célt szolgálta, hogy normális kapcsolatot létesítsen Olaszország és Románia között s rendezze a két ország viszonyát. Ma azonban teljesen normális kapcsolat áll fenn a két ország között, úgy, hogy nincs szükség erre a szerződésre. Románia különben is a kisantant tagja és így külügyi szempontból korlátolt önállósággal rendelkezik. Egy ilyen megállapodásnak tehát csak korlátolt értéke lehet. Nincsen szó új szerződés megkötéséről.

Felhívás az igazságügyi fórumokhoz

A szélsőséges mozgalmak veszedelmével kapcsolatosan Antonescu igazságügyminiszter a következő körrendeletet küldte szét az igazságügyi fórumokhoz:

„A 42.843 és 96.558—1933. számú rendeleteim már felhívták az Önök figyelmét arra a veszedelemre, amit az állam és a közrend, valamint a nyugalom biztonságára jelent azoknak a szervezeteknek tevékenysége, amelyeknek céljai meg nem engedhetők, törvényeink azokat tiltják és amelyek idegenek a mi politikai és társadalmi életünk tradíciójától. Utasításokat adtam, hogyan kell eljárni ilyen körülmények között. A legutóbbi események, amelyek gyászba borították az országot, megmutatták, mennyire helyteleníti a közvélemény ezeket az aktusokat és azok végrehajtóit, ugyanugy mindazokat, akik hozzájárultak az elkövetett bűncselekmény előkészítéséhez. Tudatában az e körülmények között ráháruzó kötelezettségének,

a kormány elhatározta, hogy minden rendelkezésre álló törvényes eszközzel biztosítja a közrendet, az ország biztonságát, a lakosság békéjét.

Erre való tekintettel felhívom Önöket és kötelességüknek tartom, hogy figyelmüket kellő formában fordítsák az események rendkívül jelentőségére és ne késedelmeskedjenek az

igazságügyi beavatkozás azonnali foganatosításával. Kövessék egészen közelről a szélsőséges mozgalmakat és amikor ilyen esetek történnek, amelyek a törvénnyel szembehelyezkednek, úgy állítsák őket azonnal a bíróság elé. A vizsgálatot a legsürgősebben eszközöljék, mindamelllett terjedjék ki a figyelmük az irányban is, hogy a bizonyítást ne hanyagolják el és a bírók előtt a vádlottak bűnössége a bűntelenségében derüljön ki.

„Felhívom Önöket, hogy ilyen esetekben az igazságszolgáltatási hatóságok külön részletes jelentést küldjenek. A jelentésekben rá kell mutatni a megyéjükben elkövetett szélsőséges cselekedetek elkövetésének leírására, ismertetve azokat a körülményeket, amelyek között azt végrehajtották. Szükséges továbbá a nyomozás stádiumának részletes feltárása és be kell terjeszteniök a bűnper eredményét is, kitérve arra, vajjon éltek-e Önök a törvény által megengedett joggal az esetben, ha az ítélet felmentő vagy pedig túlságosan enyhe lenne. A jövőre nézve a rendőri, közigazgatási intézkedésekkel szembeni ellenállások elfojtására ajánlom a következő intézkedéseket:

Köztisztviselők és diákok kötelessége

„Bírói hatóságok lépjenek a legszorosabb összeköttetésbe a közigazgatási és katonai hatóságokkal. A katonai és polgári hatóságoknak adjanak meg minden támogatást és interveniáljanak az összhang érdekében az alárendelt közegek működésében is. Érintkezésbe léptem a belügyminiszterrel és az intervencióm hatása alatt a rendőrségek kötelesek Önöket a rend megzavarására vonatkozó eseményekről azonnal informálni, interveniáltam a hadügyminiszteriumnál is, hogy a katonatiszti karral is Önökkel szerves együttműködést folytasson. Még egyszer hangsúlyozom,

ne mulasszák el a bűnperek felmentő ítéleténél a felelősségek azonnali bejelentését és közöljék velem úgy ezt, mint az indokolatlan szelidséggel alkalmazott paragrafusok figyelembevételével elhangzott ítéleteket. Nyomatékkal hívom fel figyelmüket a tisztviselői kar működésének szemeltartására. Mindazokról, akik kötelességükről megfélekedve, tagjaik valamelyik szélsőséges szervezetnek, jelentést kell készíteni annak a miniszteriumnak, ahová az illető hivatalnok tartozik. Ha elítélték, letartóztatták, vagy megbírságotlák valamelyik köztisztviselőt a közrend megsértéséért, úgy a fegyelmi eljárás folyamatba tétele azonnal megtörténik. Ugyanigy jelenteni kell az egyetemeknek, liceumoknak is, hogy a kötelekbe tartozó diákok a közrendbe ütköző cselekedeteket követték el. Felkérem Önöket, közöljék tíz naponként, hogy az állam védelme és a közrend megóvása érdekében a megyéjükben milyen intézkedéseket kellett foganatosítaniok.”

Ma reggel teljesen leégett a pozsonyi Adlon-mozi és az Azo-áruház

Pozsonyban jelentik: A hajnali órákban sikerült lokalizálni azt a hatalmas tűzvészt, amely a pozsonyi Adlon-mozi és az Azo-áruház épületében, a Köztársaság-terén pusztított. Az épület, az Irgalmasrend tulajdona, majdnem teljesen leégett. A tűz fenyegette a szomszédos irgalmasok templomát és a közelben felkő irgalmasok kórházát. A lángok az Adlon-mozgót teljesen elpusztították és az áruház legnagyobb része is leégett.

A reggeli órákban még két szerelvény tűzoltókkal együtt a helyszínen volt, mert időnként még felcsaptak az üszkös romok alól a lángok és attól félnek, hogy a lángok átcsapnak a szomszédos épületekre. Emberéletben a tűzvész nem okozott kárt, bár a moziban éppen folyt akkor az előadás.

Ötvenezer halottja van az indiai földrengésnek

Városok semmisültek meg a szörnyű katasztrófánál

Londonból jelentik: Az Indiából érkező tudósítások szerint a megdöbbentő és méreteiben szinte páratlan indiai földrengés halott-áldozatainak száma 50 ezerre tehető. A szerencsétlenek egyrésze a földrengés alkalmával pusztult el és számosan a földrengést követő árvízben lelték halálukat. A katasztrófáról végleges számadatokat nem lehet tudni, főképpen azért, mert az összes telefon- és táviró-vezetékek elszakadtak, a szokatlanul hideg időjárás miatt. Annyi bizonyos, hogy Moghia város 40 ezer lakosa közül csak néhány százán menekültek meg. Az anyagi kárt 30 millió angol font-ra becsülik.

Kalkuttából érkezett jelentésekből arra lehet

következtetni, hogy az indiai földrengés a legutóbbi évszázadok legborzalmasabb katasztrófája volt. Egyes vidékeken kilométereken keresztül csak romhalmazokat lehet látni. A földrengés központja Nepalban volt, amellyel mindennemű összeköttetés megszakadt. A halottak között sok az európai. Muzafafur városát valósággal elnyelte a föld. Egy angol pilóta elrepült a város fölött, de a házaknak csak helyét lehet látni.

Kalkuttából jelentik: A földrengés színhelyét a temetetlenül maradt holttestek ezrei ragállyal fenyegetik. Több ezer négyzetkilométeres területen minden rommá vált és hollók, valamint döggese-lyük lepték el a borzalmas pusztulás földjét.

Negyedmillió sikkasztásért három és fél évi börtön

Az aradi törvényszék súlyos ítélete a variási községi irnok fölött

A vádlott betegségével és az ellenőrzés hiányával védekezett

Nagy érdeklődés előzte meg a Variás községben történt negyedmillió sikkasztás ügyének főtárgyalását, amelyet az aradi törvényszék második szekciója mára tűzött ki. Az érdekes bűnügyet, amelynek főszereplője Ghiduti János volt községi irnok, már hat hónapja ül vizsgálati fogságban, ma délelőtt tárgyalta le a törvényszék Popescu-Herb-tanácsa Adamovici Dusan törvényszéki tanácsjegyző segédlete mellett. A vádat Mandru Miklós ügyész képviselte, míg a védelmet dr. Popa Péter ügyvéd látta el.

Szuronyos fegyőr vezette elő Ghiduti Jánost, majd felolvasták a vádiratot, amely részletezi, milyen furfangos módon követte el a volt községi irnok sikkasztásait. Ghiduti, aki Katkó Ferdinánd községi főpénztárnoktól kapott megbízást arra, hogy az állami és községi adókat inkasszálja, a feleknek szabályszerű nyugtát adott a befizetett összegekről. Ugyanakkor azonban a nyugtakönyvben maradt másodpéldányban lényegesen kisebb összeget írt be, így ha az adózó ezer lejt fizetett, a község házában maradt könyvben csupán száz lejt szerepelt, míg a fennmaradt részt Ghiduti a maga céljaira használta fel. Két éven át üzletilymódon manipulációt. 1931-ben és 1932-ben, míg egy véletlen a múlt év augusztusában le nem leplezte sikkasztásait. Nyomban letartóztatták Ghidutiut, majd az aradi pénzügyigazgatóság megbízásából Miscutia Illés és Dragos István pénzügyi ellenőrök vezették le a vizsgálatot.

A pénzügyi közegek vizsgálata 260 ezer lejes sikkasztást állapított meg, bár Ghiduti kihallgatása alkalmával csak hatvanezer lejt ismert be. A sikkasztó irnok ugyanis kihallgatásánál beismerő vallomást tett. Elmondotta, hogy

öt év óta vérhajban szenved és sikkasztásait csupán azért követte el, hogy az orvosi kezelést, valamint a gyógyszerek beszerzésének költségeit viselhesse. Magára ugyyszólván semmit sem költött, minden pénz erre a célra ment.

Hasonlóképpen vallott a mai tárgyaláson, újra kihangsúlyozva, hogy az ellenőrzés hiánya tette lehetővé sikkasztásait. A védelem igazolványt csatolt be arról, hogy Ghiduti tényleg öt éven át állott orvosi kezelés alatt.

Több tanu kihallgatása után Mandru ügyész a vádlott súlyos megbüntetését kérte közokirathamisítás, csalás és sikkasztás címen, míg a védelem enyhe büntetést kért, arra hivatkozva, hogy beteg ember követte el, aki nem eshet ugyanolyan beszámítás alá, mintha egészséges volna. A pénzből ugyyszólván semmit sem élvezett a vádlott — mondot-

ta — mert orvosra és orvosságra költötte el. Hibásak azonban felsőbb hatóságai is, mert nem gyakoroltak kellő ellenőrzést. A törvényszék a perbeszéd után tanácskozássra vonult vissza, majd Popescu elnök kihirdette az ítéletet, amelyben

bűnösnek mondották ki Ghiduti Jánost és az enyhítő körülmények beszámításával három és fél évi börtönre ítélték.

A vádlott ügyvédje a temesvári táblához felbevezett enyhítésért.

Három millió lejt vitt el Stavisky Romániából

Holtpontra jutott a vizsgálat a Stavisky-botrány ügyében

Párisból jelentik: Nagy visszatetszést keltett politikai körökben, hogy a bayonne-i vizsgálóbíró nem tartóztatta le a Stavisky-botrány ügyében vád alá helyezett Bonaure képviselőt, holott a panama összes vádlottai letartóztatásban vannak. A vizsgálóbíró tegnap újból kihallgatta Staviskynét, aki visszavonva összes eddigi vallomásait, tegnap újból azt állította, hogy férje öngyilkos lett. Az asszony férje öngyilkosságát azzal magyarázza, hogy meg akarta kimélni őt attól a szegénytől, hogy börtönbe kerül.

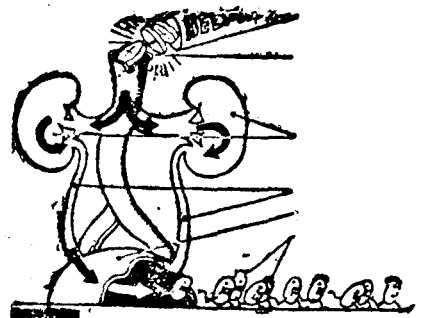
A párisi rendőrigazgatóság tegnap hivatalos jelentést adott ki a Stavisky-ügyben folyó vizsgálatról. A jelentés ismerteti az eddigi eredményeket, azonban további közléseiből megállapítható, hogy a vizsgálat holtpontra jutott. A legnagyobb nehézség ott van, hogy Stavisky csekkmanipulációt sűrű homály fedí és az ezirányban folytatandó vizsgálatot megnehezíti az a körülmény, hogy eddig még nem nevezték meg a Stavisky-csekkbe beváltóit. Eme lista összeállítása már napokkal ezelőtt megkezdődött, azonban időközben a lista hiánytalan összeállítása tekintetében nehézségek merültek fel, amivel kapcsolatban a „Liberté” azt írja, hogy már is megkezdődött a kormány eltusolási kampánya.

A „Curentul” szerint Stavisky 1923-ban Ro-

mániában is szerepelt, ahol szintén szélhámossgot hajtott végre. Ebben az évben az erdélyi román sajtószindikátus a bucuresti-i Parcoul Carolban, Baia Herculana-n és Sovata-n ünnepségeket rendezett. A szerencsejátékokra és a ruletten egy belga konzorcium kapott engedélyt, amelyet Stavisky hozott Romániába. Az ünnepségek lefolyása után Stavisky a befolyt hárommillió lejtel megszökött és ilymódon súlyosan megkárosította a belga konzorciumot.

Párisból jelentik: Chautemps miniszterelnök ma a francia Kamarában élesen tiltakozott Herriot kijelentése ellen, amely szerint a Stavisky-ügyben nem kezelik egyformán a vádlottakat. Kijelentette, hogy messze áll a kormánytól, valamint a vizsgálatot vezető hatóságoktól minden elfogultság, mindenkiel egyformán bánnak.

A miniszterelnök ma a szenátusban is nagy beszédet tartott, amelyben többek között kijelentette, hogy elismerik minden ország szuverenitását, nem avatkozhatnak bele Németország belügyeibe, de az a túlzott nacionalista politika, amit Németországban folytatnak, rossz vért szül. A szenátus Chautemps beszéde után 257 szavazattal 3 ellenében bizalmat szavazott a kormánynak.

EGY BIZTOS SZER....

a vizeleti szervek betegségeinek megakadályozására

HELMITOL

TABLETTÁK

által. Elpusztítja a vizeleti szervekben levő bacillusokat. A HELMITOL-tabletta egy kiváló fertőtlenítő szer a belső szervek részére.

Kérdezze meg az orvosát!

CORSO!

3-5-7¹/₄-9¹/₄ óraker

CAVALCADE!

Az emberiség sorsa és az egész világ története 1899-1982-ig.

Hatalmas világsiker!

Két pénztár!

Szombat és vasárnapra jegyelővétel.

Délután 3 óraker diákelőadás,

Pénzéből üz gúnyt . . .

... ha a szerencsését nem követi egész végig és ha nem játsza végig az Állami Osztályosorsjáték mind az 5 osztályát. Újítsa meg tehát még idejében sorsjegyét az Állami Osztályosorsjáték IV. osztályára, melynek húzásai február 1-én és 2-án lesznek.

2450 nyeremény 15,660.000 lej értékben.

1 főnyeremény 1,000.000 lej értékben.

Vegyen Goldschmidt-sorsjegyet!

Szerencsése lesz, ha **SORSJEGYET** **Sándor Iván és Társánál vesz.**

Ne mulassza el sorsjegyét megvenni az

ILIESCU-bankban

szerencsés főelárusító
Arad, Strada Bratianu 3.

Haller Magda elindult Aradról...

Milánóban ünneplik a „Szivárvány” társulat primadonnáját

Aradi urileány sikere. — Egyik legnagyobb olasz illusztrált lap Haller Magdáról

A nemes művészetek s különösen a zene fővárosában: Milánóban megjelenő értékes illusztrált lap a „Secolo Illustrato” szemnek, szívek jól csö képeket közöl. Magyar népviseletbe öltözött üde, fiatal leányok virágbokréta-hoz hasonló csoportja mosolyog a képekből felénk. Az illusztrációk között főhelyen ismerős arc, ismerős tekintet: Haller Magda aradi urileány elragadó portréja kapja meg a nézőt. S a kép alatt felírás: „Giocondita s malizia, ovvero Maddalena Haller, vivace attrice dell „Arcobaleno”... ami magyarul körülbelül annyit jelent, hogy „Haller Magda élénkségével és vonzó játékaival a „Szivárvány” fő attrakciója.”

Ismét aradi karrierről számolhatunk be: Haller Magda az aradi társaságokban néhány év előtt ismert fiatal urileány. Milánóban, Genuában és a többi történelmi olasz városban arat sikereket s hódítja meg a szívesen lelkesülő olasz közönséget. Az aradi Haller Magda karriert csinált: Dajbukát Ilona mellett az Olaszországban turnézó Békeffi-társulat primadonnája, akinek nevét elsősorban említik az olasz újságok különböző hangzatos és hízelt jelzők kíséretében s akinek nagyított fényképét első helyen közlik az olasz illusztrált lapok. A „Szivárvány” hangos sikeréből oroszlanrészt követelhet magának ez a ragyogó temperamentummal, jóízű magyaros humorral megáldott fiatal művésznő, akiről mint a jövő nagy ígéretéről, a magyar Lipinskaja-ról írnak a művészetek hazájában, a legendás olasz földön...

Haller Magda Aradról indult el a színészi pályára göröngyös ösvényein... Már idehaza, úgy szólván gyermekkorában feltűnt kirobbanó színész tehetsége és Sztójka Anna, az elismert aradi énektanár vette gondjaiba. Szélesskálajú, csengő hangja hamar fejlődött a kitűnő énektanár keze alatt s mikor Budapestre került a színiakadémiára, már mint a jövő nagy ígéretét kezelték tanárai. Iskolai elvégzése után érdekes színházi affér köz-

pontjába került. Bárdos Artur akarta leszerződ-tetni, azonban Békeffi László a Színészek Egyesü-letének elnöke az egyesület határozata értelmében tiltakozott az ellen, hogy vidéki gyakorlat nélkül színiiskolából sikerült növendéket szerződtesse-nek. Bárdos kénytelen volt Haller Magda szerződését felbontani, azonban Békeffi László — amikor a fiatal színésznő kérdőre vonta — nyomban szer-ződette társulatához.

Ez még az elmúlt ősszel történt. A magyar főváros közönsége azóta megismerte és megsze-rette az ujonnan feltűnt csillagot, akiben eredeti temperamentumát és groteszk, eleven humorát ér-tékelték feltűnő szépsége mellett. Haller Magda tehát hamarosan karriert csinált. Mikor néhány hét előtt Békeffi László turnétársulatot szervezett, amellyel előbb Olaszországot, majd Hollandiát, Angliát és tavasszal Amerikát akarja bejárni, vá-lasztása természetesen Haller Magdára esett, aki a magyar bokréta legszínesebb, legillatosabb vi-rágává arrivált... A „Szivárvány” Békeffi László társulata a magyar nép lelkét önti dalokba, nép-szokásokba és táncokba, hogy a külföldön megis-merjék az igazi, hamisítatlan magyar karaktert.

— A magyar dalok mellett az erdélyi néplel-keket vetítik ki szivárvány-színekben — írja a „Se-colo Illustrato” kritikája — és misztikus román dalok csendülnek fel az erdélyi jelenetekben. Ré-gebben az orosz ballett, azután Jushny társulata járta be Európát, hogy az orosz területek népszokásait, dalait és táncait bemutassa. Most a ma-gyar lélek kvintesszenciáját sugározza szerte a „Szivárvány”, a magyar puszták kolompja szól melódiáikból...

Felemlíti a cikk a szüreti jelenetet, a csikóso-ka-t a pusztán és más nemzeti epizódokat a ma-gyar nép életéből. Elárulja azt is a cikkíró, hogy hatszáz kosztümmel utaznak és a legmodernebb díszleteket viszik magukkal amellyel, hogy vetített színpadokkal is dolgoznak. A sok modern felké-szültség nélkül is sikert aratott volna az „Arcoba-leno”, mert a szépségükéről messze földön híres magyar nők elevenége, tüzes temperamentuma legfőbb attrakciója a társulatnak, amelynek lelke, fő vonzóereje az Aradról elszármazott Haller Magda...

A fiatal aradi urileány karrierjét nagyon so-kan kísérik szeretetteljes figyelemmel Aradon és őszinte bizalommal várják, hogy Haller Magda mint egy új Lipinskaja ragyogó külföldi hírnévtől és elismeréstől övezve térjen vissza Aradra, ahon-nan alig három év előtt elindult a karrier felé ve-zető ut göröngyös ösvényein... (—nyi.)

Néhány napig lehet még jelentkezni a nemzetközi bridge-versenyre

Mint előre látható volt, a február második bridge-világverseny iránt valóban feltokozott érdeklődés nyilvánult meg és a mai, január 18-iki határnapig nagy számban jelentkeztek Arad bridgezői a versenyre. A mai nappal tehát lezárult a nevezés határideje azok számá-ra, akik a bridgeversenyen úgy óhajtának résztvenni, hogy az amerikai díjakra is igényt tarthassanak. Ezzel szemben

néhány nappal meghosszabbítjuk a neve-zési határidőt azok számára, akik csak a nemzetközi verseny játszmaát akarják le-játszani, de az amerikai jutalmakra nem tartanak igényt.

Ezek részére a száz lej nevezési díj ellenében (amelyben a kártyapénz is bennfoglaltatik) az Aradi Közlöny és a Bridgeszalón külön díjakat ajánl fel. Ilymódon a rendezőség a résztvevők számára nemcsak néhány szellemes játszmat nyújt, de lehetőséget ad arra is, hogy győzelem esetén az erkölcsi sikeren kívül értékes emlé-kük maradjon a versenyről.

A jelentkezők érdeklődéseire válaszolva, közöljük, hogy a verseny játszmaí közül nyolc könnyű partie, négy valamivel nehezebb és csak 4 olyan partie kerül lejátszásra, amely komolyabb játéktudást igényel. Ezeket a játszma-ka-t is úgy állították össze, hogy a középjáté-kosok megoldhassák azokat. Az egész ver-seny konstrukciója

a bridgező tömegek nyójtát tartja szem előtt, de ugyanakkor a jobb játékosok igényeit is kielégíti.

Minden leosztás más gondolatot domborít ki, úgy hogy az a licitálás, a lejátszási technika vagy az ellenjáték tipikus képviselőjévé vál-jon vagy ezek kombinációját tartalmazza. Az egyes partiek összeválogatásánál az a cél le-begett az összeállítók előtt, hogy a játszma-ka ne csak versenycélokot szolgáljanak, de egy-ben szórakoztassanak és tanítsanak. Mindenki úgy licitál, ahogy tetszik és ahogy tud. Magát a licitálás menetét nem pontozzák és csak a licitálás végeredményét veszik figyelembe. A versenyen nagy mezőny indul.

A Simay-fürdő 50 éves jubileuma alkalmából

ezen szelvény felmutatója

január 10-től január 19-ig minden fürdőt féláron vehet igénybe 5044

Köhög?
Gyomra fáj?
Influenzás?

Igyon tisztán,
vagy tejjel melegítve természetes
Málnási Mária-vizet.

Főlerakat:

KARDOS MIKLÓS UTODAI ARAD,
Str. Em. nescu 16 Telefon 0-80. 10.

Meghalt dr. Mihali Tivadar

A kormány a nemzet halottjának tekinti az elhunytat

Az elmúlt éjszaka folyamán Clujon elhunyt dr. Mihali Tivadar, a nagymultú közéleti férfi. Mihali Tivadar dr., aki polgármestere s kinevezett interimár-bizottsági elnöke is volt Cluj városának, 79 évet élt s abban az időben született, amikor Erdélyben a román nemzeti mozgalmak megindultak. Abba a politikai programba kapcsolódott bele, amely Erdély autonómiáját követelte a Habsburg-uralom alatt. Dr. Mihali Tivadar a szatmármegyei Prizlop községben született 1855. március 15-én. Édesapja ugynevezett kurtanemes volt s egyben jómódu gazdálkodó. Fiát Clujon taníttatta s az ifjú dr. Mihali Tivadar 1884-ben Désen nyitott ügyvédi irodát. A memorandum-per következményei reá is kihatással voltak s őt is államfogházra ítélték, akárcsak a többi vádlottat. Vácot választotta büntetése kitöltéséül s a többi elítélttel együtt később ő is kegyelmet kapott. Mihali Tivadar 1904-ben választották meg parlamenti képviselővé, majd 1906-ban már a román nemzeti-párt elnöke lett. Mint pártelnök megfordult gyakran a bucaresti-i udvarnál is és I. Károly királytól sok emléktárgyat kapott. A bucaresti-i királyi udvartól hozta haza Erdélybe feleségét is, Carmen Sylva királyné legszebb udvarhölgyét. Az első Vaidakormány Románia budapesti meghatalmazott miniszterének nevezte ki, de ezt a tisztséget nem fogadta el. Később a liberális-pártba lépett be s a szenátus alelnöke lett. A parlamentnek tagja volt 1931-ig. Egy évvel ezelőtt súlyos betegség támadta meg. A legkitünőbb orvosok kezelték, azonban a betegség leküzdhetetlen: gyomorrák volt. Vasárnap Maniu Gyula látogatta meg a nagybetegét, aki tőle is érzékeny bucsút vett. Érdekes, hogy a Szentszék is tudomást szerzett Mihali Tivadar dr. nagy betegségéről s a napokban Pacelli vatikáni államtitkár aláírásával távirat érkezett Clujra, amelyben a Szentatya áldását küldte a nagybetegnek. Károly király szintén táviratban kívánt gyógyulást Mihali dr.-nak. Mihali Tivadar haláihire hamar bejárta az egész országot és Tatarescu miniszterelnök részvételtáviratban kondoleált az özvegynek. A román kormány Mihali Tivadart a nemzet halottjának tekinti és fényes pompával temetik el pénteken délután 2 órakor Clujon.

Az inzultált Meskó Zoltán

hatóság elleni erőszak címén tett feljelentést bántalmazója ellen

Budapestről jelentik: A Ház folyosóján Meskó Zoltán közölte az újságírókkal, hogy tegnapi afférje ügyében Reisinger Ferenc szocialista képviselő ellen az ügyészségen hatósági közeg elleni erőszak címén tett feljelentést. A jogászok szerint ez a minősítés feltétlenül megállja a helyét, mivel a képviselők a parlamentben hatósági közegeknek tekintendők.

Megtalálták a Vasgárda fekete-listáját

Németországból szállították a Vasgárdisták fegyvereit

Bucurestiből jelentik: A sinaiai gyilkos merénylet iratait a polgári bíróság már átadta a katonai ügyészségnek és a katonai bíróság ügyészsége máris megkezdte az adatok olyan átcsoportosítását, amelyre a vádirat

megszerkesztése szempontjából szükség lesz.

Általános feltűnést keltett a fővárosban a Dimineata mai számának az a híradoása, amely szerint a nyomozás megállapította, hogy a petárdákat Németországban készítették

Ma: egy mindent felülmuló premier!

A CENTRAL ma mutatja be a legszebb muzsikájú filmet!

A CENTRAL büszke örömmel jelenti: Ismét sikerült megszereznünk a szezon egyik legszebb filmjét. Ma, pénteken mutatjuk be a

Szivek szimfóniája

című, gyönyörű, minden szívet megfogó filmdaljátékot, melynek rendezője:

Willy Forst,

a főszereplők élén a tüneményes hangu

Eggerth Márta,

a téma központjában

Franz Schubert.

A pazar kiállítású darab elejétől végig, csupa muzsika, ismerős örök melódiák, amelyeket ezerszer is meghallgatnánk.

A lebilincselő, érdekes témát öt zenei attrakció fonja körül:

1. „Am Brunnen vor dem Tore“
2. „Röslein, Röslein, Röslein rot“.
3. „Leise flehen meine Lieder“.
4. „H-moll szimfónia“.
5. „Ave Maria“.

Közreműködnek: A bécsi „Saengerknaben“-ek, a bécsi filharmonikusok, a bécsi Operaház kórusa.

A CENTRAL-mozgó mai premierje a társadalmi és művészkorok nagy eseményének ígérkezik

IZÜLETEK

AZ IZÜLETEKBEN

gyakran ártalmas anyagok ülepednek le, melyek szabálytalan átvérzésből és továbbá hirtelen és erős lehülésből erednek. Ennek folyamánya képen a reumás és tagfájdalmak gyanant ismert igen erős fájdalmak keletkeznek.

Aspirin-tabletták a vérkeringést szabályozzák és hathatos átvérzésről oly módon gondoskodnak, hogy a méreganyagok kiválasztását és eltávolítását biztosítják. Ily módon az Aspirin-tabletták megbízhatóan és gyorsan szüntetik be a fájdalmat.

ASPIRIN

csak a Bayer-keresztrel eredeti.

ASPIRIN FELÜLMULHATATLAN!

és onnan szállították a vasgárdisták központja számára.

amely azokat tagjai között szétszította. Ugyancsak német gyártmányúak voltak a löfőfegyverek is, amelyeket a Cadrilaterben találtak a vasgárdistáknál. Ezekhez a fegyverekhez német használati utasítást mellékeltek.

A vizsgálatot vezető közegek Cantacuzino-Graniceru nyug. tábornok lakásán megtalálták annak a manifesztumnak a szövegét, amelyet a vasgárdisták a hatalom átvétele után, az ország népéhez akartak intézni. Az volt ugyanis a tervük, hogy Duca meggyilkolása után, gyors egymásutánban

még néhány politikai gyilkosságot követnek el.

hogy ezáltal eltávolítsák az utból, azokat akik esetleg terveik végrehajtásában megakadályozhatnák őket. Ezek után haladéktalanul magukhoz ragadták volna a hatalmat. A vasgárda erre az esetre már el is készítette a kormánylistát. A kabinet elnöke Zelea-Codreanu Cornel lett volna.

Central-Mozgó: Premier, SZIVEK SZIMFÓNIAJA, (Leise flehen meine Lieder...) Filmdaljáték Világsláger. Főszerrepekben: Eggerth Márta, Hans Járay, Lusio Ulrich. Rendezte: Willi Forst.

Seleci-Mozgó: Ma utoljára GRETA GARBO nagyszerű filmje: SUSAN LENOX. A férfifőszerepben: Clark Gable. — Holnap premier: A SHANGHAI-I FOGOLYŰ. Izgalmas keleti tárgyú kép. Főszerrepekben: Richard Dix és Gwili Andre.

Az aradi nagy agrárpanama ügyében a bíróság elítélte a feljelentőt és felmentette a visszaéléssel vádolt agronomot

A feljelentő tisztviselőről kiderült, hogy jogtalanul pénzt vett fel a gazdáktól. — Izgalmas jelenetek a tárgyaláson

Hogyan került Stavisky az aradi agrárpanamába?

Sokat beszéltek és még többet írtak már az agrárreform körül történetekről. Talán egyik legjellegzetesebb képét nyújtja mindennek az a bünör, amelynek tárgyalása ma délelőtt zajlott le az aradi törvényszék második szekcióján. A törvényszék Popescu—Herb-tanácsa ma tárgyalta ugyanis Pascuovici György, az aradi agrárhivatal volt titkára és Simionescu Constantin volt agronom ügyét, aki ellen a vádak egész sorozatát emelte az aradi ügyészség. A bünper érdekesebb előzményei a következők:

1931-ben Pascuovici György, az agrárhivatal szabálytalanságok miatt elbocsátott titkára feljelentést tett Simionescu Constantin agronom ellen, akit a visszaélések egész seregének elkövetésével vádolt meg. A feljelentés szerint az agronom jogtalanul tartott meg a maga részére az állami rezervaföldekből területeket, amelyeket azután másoknak bérbeadott és a pénzt a maga céljaira használta fel. Azzal is vádolta egykori felettesét, hogy őt elküldötte

az egyes igényjogosult gazdákhöz, akiktől 1000—10.000 lejig terjedő összegeket inkasszáltatott,

hogy földet kapjanak. Végül azt a vádat emelte ellene, hogy akkor, amikor elvitte az ügyekre vonatkozó kompromittáló aktákat aradunou-i lakására, hogy azokat a miniszteriumnak továbbítsa, feljelentést tett ellene aktalopásért az aradunou-i csendőrségnél, elvettette az aktákat és megsemmisítette azokat, nehogy később rájöjjenek szabálytalanságaira. Mellékesen még azzal is vádolta az agronomot, hogy az árlejtések körül is visszaéléseket követett el.

A hatalmas ügyben megindult teljes apparátussal a vizsgálat. Tanúk jelentkeztek, akik tényleg azt vallották, hogy Pascuovicinak pénzt adtak Simionescu Constantin részére. Az agronomot felfüggesztették és ellene hivatalos akták megsemmisítése, megvesztegetés és hivatali visszaélés címén indult meg a büntügyi eljárás. Ugyanakkor azonban rosszul járt a feljelentő is, amennyiben kiderült, hogy pénzt vett fel, amelyeknek ellenében földeket ígért a gazdáknak és amelyeket a maga részére tartott meg. Csalással és megvesztegetéssel vádolta az egyészség az elkészített vádiratban.

Ahol a világ leghiresebb szélhámosa sem tud sikkasztani

Általános érdeklődés mellett ma tartották meg az ügyben a főtárgyalást. A vádat Mandru Miklós ügyész képviselte, míg a védelmet dr. Petica Petrilă és dr. Codreanu Demeter látták el. Pascuovici kihallgatása alkalmával a feljelentésében foglaltakat ismételte el, míg Simionescu vallomásában kijelentette, hogy semmiféle visszaélést nem követett el, minden állami rezervaföldet felosztott az igényjogosultak között. Elmondotta, hogy Pascuovici — mint utólag rájött — az ő nevében zsarolta az igényjogosult gazdákat. Egyizben ugyan bérbevett hat hold földet, amelyet tovább adott, de ez jogosan, hivatalos uton történt és az al-bérletbe adásra joga volt.

— Az én hivatalomban nem kezeltek pénzt — mondotta. — A világ leghiresebb szélhámosa sem tudott volna 880 ezer lejt sikkasztani nálunk, mint amennyivel Pascuovici megvádolt.

— Még Stavisky sem? — szólt közbe Popescu tanácselnök.

— Még ő sem tudott volna egy lejt sem sikkasztani, azon egyszerű okból, mert nálunk nem volt pénzkezelés — hangozott a felelet. — Különben is elhoztam működésem alatt

összes aktákról szóló regisztereket. Mutassa meg Pascuovici azt az ügyet, ahol én 880 ezer lejjel károsítottam meg az államot.

Pascuovici felugrik a vádlottak padjáról: — Ez csak hozzávetőleges összeg, én számítottam ki. Volt olyan ügy, amelyről maga az agrár tanács is tudott. Főként az árlejtéseknél járt el szabálytalanul.

Simionescu: Minden árlejtésnél négy bizottsági tag jelent meg, ha akartam volna, sem tehettem volna semmit.

Néhány tanút hallgattak ki, többek között Gémes János sft.-pauli gazdát, aki kijelentette, hogy Pascuovici tojást, csirkét és kisebb összegeket kapott tőle szolgálataiért.

Popescu elnök Pascuovici felé fordulva mondja:

— Mit szól ehhez? Maga kapta a csirkét és azt állítja, hogy Simionescu pénzt vett fel...

Oláh Miklós sofroneai gazda elmondja, hogy Pascuovici meglátogatta és nyolcezer lejt kért tőle, azon a címen, hogy a pénzt egy bucuresti-i inspektornak kell adnia, csak abban esetben juthat földhöz. Odaadta a pénzt, később a felesége apránként újabb háromezer lejt adott a volt titkárnak. Amikor nem kapott földet, felesége panaszra ment Simionescu agronomhoz és visszakapta a pénzt.

Egy lejt kártérítés az állam nevében

Délután fél négy órakor folytatják a tárgyalást. Több jelentéktelen vallomás után Stoian Maria, az agrárhivatal tisztviselője mondja el, hogy ő tett jelentést Simionescunak, — aki abban az időben betegesen feküdt lakásán — hogy Pascuovici aktákat vitt el. Érdekes vallomást tett Munteanu Ioan aradunou-i lakos, akinek egyizben Pascuovici a korcsmában elmondotta, hogy felesége felbuztatására jelentette fel Simionescut, már megbánta a dolgot, mert nem felel meg a feljelentés a valóságnak, de már nem tudja visszavonni. Pascuovici tagadja és kijelenti, hogy a tanu el-lensége, mert a volt agronom embere.

Popescu elnök: Hát maga kinek az embere. Az államé, a társadalomé. Maga akarja megvédeni azoknak érdekeit. Szép kis védő és szép kis védelem!

Simionescu utódja Dima agronom kijelenti, hogy az ügyről nem tud semmit. Akták nem hiányzanak, semmiféle visszaélést nem tapasztalt és lehetetlennek tartja, hogy milliós visszaélést követessenek el, anélkül, hogy nyoma ne maradjon.

Mandru Miklós megváltoztatja ezután a vádat. Elejti Simionescu ellen az akták megsemmisítésére vonatkozó vádat, amely nem nyert beigazolást és csupán megvesztegetéssel, míg Pascuoviciot csalással és megvesztegetéssel vádolja és ezen az alapon kéri őket elítélni. Lepa Valer dr. az állam nevében egy lejt kártérítést kér megítélni, majd Codreanu Demeter, a volt agronom védője szólal fel. Kijelenti, hogy seholsem nyert beigazolást, hogy Simionescu pénzt vett fel. Mindenütt Pascuovici vette fel a pénzt. A volt titkár vádaskodásai alaptalanok, nemcsak felmentést kér, hanem elégtételt annak a tisztviselőnek, aki 14 éve szolgálja becsületesen az államot. Petica dr. Pascuovici védője szintén felmentést kért azon a címen, hogy védence terhére nem nyert beigazolást a vád. A bíróság tanácskozára vonul vissza. Negyedórás tanácskozás után visszatér a terembe a bíróság és Popescu elnök ismét szembesíti Simionescut Pascuovici-al. Ez negyedóra múlva újra megismétlődik. A szembesítés főként arra vonatkozik, ki adta vissza Oláhnának a pénzt. Hosszú tanácskozás után hirdeti ki ítéletét a bíróság, mely

Pascuovici Györgyöt bűnösnek mondja ki csalás hiányában és ezért egyhávi fogházra és ezer lejt pénzbüntetésre ítéli, míg Simionescut bizonyítékok hiányában felmenti.

Érdekes indokolásában az ítélet kimondja, hogy Simionescu terhére konkrét vádak nem bizonyosodtak be, ezzel szemben a csalás vádjára több esetben bebizonyítást nyert a volt titkár esetében. Enyhítő

Uj női kalapszalonn

Str. Eminescu 3. szám,
volt Weisz Róza-féle helyiségében. 277

Tulajdonosnő: Végh Anna

körülménynek veszi a bíróság Pascuovicinál, hogy nyomorgó intellektuál és éppen ezért büntetett előéletét sem veszi súlyosbító körülménynek. Elutasítja az államot az egy lejes kártérítéssel. Az ügyész mindkét esetben fellebbezést jelentett be, úgy Simionescu felmentése ellen, mint a volt titkár enyhe büntetése miatt, fellebbezett Pascuovici és védője is felmentésért.

Az ítélet kihirdetésénél érdekes incidens történt. Annál a résznél, amikor Simionescu felmentését közli a bíróság, valaki a hallgatóság sorában hangosan felszisszent. Popescu tanácselnök megszakította az ítélet kihirdetését és azt kérdezte:

— Ki volt ez?

Halotti csend a teremben. Semmi sem jelentkezett.

— Jellemző az illető csodálkozása, hogy nem mer jelentkezni — jelentette ki az elnök és folytatta az ítélet felolvasását. A késő esti órákban fejeződött be az érdekes főtárgyalás.

Ellenakció indult

Timisoarán a vasutigazgatóság
Aradra való helyezése ügyében

Pacuraru Brutus kamarai főtitkár
nyilatkozata. — Harc az aradi és
timisoarai Munkakamara körül. —

Általános érdeklődést váltott ki Arad kereskedelmi és ipari köreiből lapunk mai számának az a cikke, amelyben megemlékeztünk arról, hogy nagyarányú mozgalom indult meg a vasutigazgatóság Aradra való visszahelyezése érdekében. Mint jelentettük, nemrégiben több vasuti főtisztviselő memorandumot adott át Marcus Mihály dr.-nak, a liberális párt aradmegyei tagozati elnökének, amelyben a vasutigazgatóság visszahelyezését kérték. Marcus Mihály dr., Groza János dr. prefektussal együtt, tudvalévőleg jelenleg Bucurestiben tartózkodik, ahol mindketten megteszik a kellő lépéseket annak érdekében, hogy a vasutigazgatóságot valóban visszahelyezzék Aradra.

Az aradi megmozdulás ellenakciót váltott ki Timisoarán, ahol az érdekeltek az elhangoztatják, hogy a vasutigazgatóság áthelyezése Timisoara számára nagy csapást jelentene. A timisoarai érdekelt körök ugyancsak intervencióra készülnek természetesen annak érdekében, hogy a vasutigazgatóság Timisoarán maradjon.

Az aradi akcióba most intenzívebben bekapcsolódik az aradi Kereskedelmi és Iparkamara is, amely tudvalévőleg már többször is interveniált az ügyben. A kérdéssel kapcsolatban beszélgetést folytattunk Pacuraru Brutussal, a kamara főtitkárával, aki a következőket jelentette ki:

— Arad kereskedő- és iparos-társadalmára már évek óta küzdelmet folytat a vasutigazgatóság visszahelyezésének érdekében. A most megindult akcióba természetesen mi is belekapcsolódunk és már a legközelebbi napokban érintkezésbe lépünk a CFR illetékes köreivel, amelyek előtt újból kifejtjük kívánásainkat. Érdeklődéssel várjuk Groza János dr. prefektus hazaérkezését és reméljük, hogy útja és intervenciója eredménnyel fog járni.

Timisoarán hírek terjedtek el, amelyek szerint az aradi Munkakamara vezetősége mozgalmat indított azzal a céllal, hogy a timisoarai Munkakamarát az aradiba olvassák és az egyesített munkakamarának Arad legyen a székhelye. A timisoarai Munkakamara kormánybiztosa az aradi mozgalom ellensúlyozására memorandumot készített és azt az illetékes kormánytényezőkhöz juttatta el. A kérdéssel kapcsolatban megemlítjük, hogy az aradi Munkakamara hasonló mozgalmat nem indított, annál is inkább, mert a tagdíjakból eltartja magát, úgy, hogy újabb jövedelmi forrásokra nincs szüksége. Az az akció, amelyet legutóbb Aradon indítottak, csupán arra irányult, hogy a Munkakamarát ne helyezték el Aradról. Erre vonatkozólag a Munkakamara vezetősége felőlős tényezőktől ígéretet is kapott.

HIREK

Veress Donát jutalma

Szomorú hírnévre tett szert a romániai magyar kisebbség körében Veress Donát, a római katolikus tanító-egyesület egykori elnöke, aki Hodgyai Gézával, a református tanítók egyesületének akkori elnökével együtt elgáncsolta Genfben a magyar kisebbség iskolapanaszait... Idestova egy esztendeje annak, hogy ez a hír általános megdöbbenést és felháborodást keltett a romániai kisebbségek előtt. Veress Donát igazgató és Hodgyai Géza elnök — élénken emlékszünk még rá — nyilatkozatot irtak alá Margineanu udvarhelymegyei revizor intervenciójára, amelyben a megtörtént tények és magyar kisebbségi sérelmek letagadásával igazolták az akkori kormány iskolapolitikáját.

Ennek a nyilatkozatnak következménye volt az, hogy Genfben elutasították a romániai magyar kisebbség beadványát. A két tanítóra nézve is következményekkel járt ez a megdöbbentő nyilatkozat-tétel; az egyházi főhatóságok mindkettőjük ellen fegyelmi eljárást indítottak, mert hatáskörük túllépésével, a főhatóság megkérdezése nélkül szolgáltattak ki a valósággal merőben ellentmondó adatokat. Mindkét tanítót dorgálásra ítélték s Veress Donátot még ezenkívül az igazgatói teendők végzésétől is felmentették... A két tanító mindent megtett, hogy bebizonyítsa: kényszerhelyzetben voltak, a revizor követelése elől nem lehetett kitérniök s azt sem tudták, mit irnak alá, amikor a végzetes nyilatkozatot szignálták.

A közvélemény mindezt nem tartotta kielégítőnek és megvetéssel fordult el a két tanítótól. A katolikus hívek Veress Donát távozását kívánták, mire mind a ketten lemondottak a tanítóegyesület elnökségéről... A nagy felháborodást keltett szomorú ügy hullámai lassan elűltek, a két tanító nevére a feledés pókhálója fátyla borult. Veress Donát nevét azonban most ismét szárnyára kapta a hír... Veress Donátot a közoktatásügyi minisztérium a napokban kinevezte a szentkeresztbányai állami iskolához tanítónak — fiának helyébe, akit a vonat kerekén szúrtak halálra akkor, amikor bevonult, hogy katonai kötelezettségének eleget tegyen... A szentkeresztbányai állami iskolákban magyar anyanyelvű gyermekeket is fog tanítani, azoknak a magyar szülőknél gyermekeit, akik nem felejtették el Veress Donátot, hogy önös érdekekért hagyta ott a magyarságát.

— IDŐPROGNÓZIS: Enyhe idő, sok helyen köd, eső, déli, délnyugati légáramlás várható és olvadás a hegyeken is.

— Knut Hamsun haladoklik. Osloból jelentik: Knut Hamsun, a híres Nobel-díjas író halálán van. Orvosainak véleménye szerint napjai meg vannak számlálva.

— Visszavont lapbetiltás. Bucurestiből jelentik: Ionescu tábornoknál, Bucuresti-i katonai parancsnokánál, ma megjelent a betiltott Lumea Noua című lap főszerkesztője és miután biztosította a tábornokot arról, hogy a lap a jövőben szigorúan betartja a cenzura utasításait, Ionescu tábornok megengedte a lap további megjelenését.

— Igazuk volt az adófizetőknek... Bucurestiből jelentik: A pénzügyminisztériumhoz az utóbbi időben többrendbeli panasz érkezett az adófizetők részéről, amelyek az adóhivatalok tisztviselőinek túlkapásaira hívták fel a minisztérium figyelmét. Elpanaszolták a minisztériumban interveniáló adóalanyok, hogy az adóhivatali közegek még akkor is vezzálják őket, amikor adóhátralékban nincsenek. A pénzügyminisztérium a panaszok megvizsgálására ellenőrző inspektorokat küldött ki, akik megállapították, hogy a panaszok nem alaptalanok. Ezért a pénzügyminiszter már legközelebb körrendeletben fogja felhívni az adóhivatalokat a panaszok megszüntetése érdekében teendő intézkedések megtételére.

— Három elnöke volt Kubának három nap alatt. Havannából jelentik: Kubának három nap alatt három elnöke volt. Hétfőn még San Martín volt Kuba köztársasági elnöke, majd kedden Hevié és szerdán már Mendiach lett az elnök. Hevié kedden elfogadta az elnökséget, de amikor délután megtudta, hogy a nacionalisták részéről nem kap kellő támogatást, lemondott. Miután Kubában újabb sztrájkoktól és zavargásoktól tartanak, a kormány kihirdette az ostromállapotot.

— Alkotmányvédők blokk alakult Magyarországon. Budapestről jelentik: Rassay Károly képviselő kezdeményezésére ma megalakult a magyar parlamentben a polgári ellenzéki pártok alkotmányvédők blokkja, amelynek törekvése megbuktatni a Gömbös-kormány új reformtervezetét. Ez a tervezet korlátozni akarja Budapest városvezetőségének autonómiáját és meg akarja szüntetni a budapesti városházán a pártpolitikai harcokat.

— Kiosztották a Baumgartner-díjat. Budapestről jelentik: Ma délután kiosztották az idei Baumgartner-díjat, Gellért Oszkár, Ilyés Gyula, Tersztánszky Józsi Jenő, Gelléri Andor Endre, Turóczy Troszler József és Joó Tibor egyenként 3—3 pengőit kaptak, míg Fekete Lajos, Fenyő László, Fodor József és Dienes Valéria fejenként 1000—1000 pengőt kaptak.

— Tízéves számtani zseni a kalkuttai egyetemen. Londonból jelentik: A kalkuttai egyetem számtani és természettani szakára egy Shri Mohini Mohan Kushari nevű tízéves faridpuri hindu parasztyermekét vettek fel. A tanárok az igénytelen, rongyos külsejű gyermekben a közeljövő legnagyobb számtani lángelméjét fedezték fel, aki — mint mondják — el fogja homályosítani Einstein felfedezését. Mohan szülei szegény parasztok, akik nem tudták iskoláztatni fiukat. A gyermek koldulással szerzett pénzen tudományos könyveket vásárolt s ezeket hajnali négy órától késő éjszakáig szakadatlanul tanulmányozta. Valószínűleg még az idén elnyeri a tudori fokot és azután Angliába utazik, hogy angol egyetemen számtani dijjára pályázzon.

— Ágyugolyó-vasutat talált fel egy angol mérnök. Londonból jelentik: H. K. Whitborn angol mérnök elkészítette „ágyugolyó-vasút”-jának mintáját, amelynek gyorsasága meghaladja a 700 kilométert óránként. Az óriási ágyugolyó-alaku, deleges anyagból készült kocsit két sín között szédítő sebességgel forog és pályáján villanydeleges mágnesek vonzzák. Az utasok a golyóban elhelyezett belső hüvelyben ülnek, amely a golyótól független s egyensúlyozó teher és gíroszkópok segítségével állandóan vízszintes helyzetben marad a golyó forgása közben is. Az állomások előtt a golyó egyre jobban szűkülő csöveken halad át, amelyekben sűrített levegővel fékeznek.

— Elítélt aradmegyelvél tolvajok. Az aradi törvényszék első szekciója ma tárgyalta Moldovan Péter és társa curtici-i lakosok ügyét, akiket azzal vádoltak, hogy Bochs Tódor felbíztaására loptak Sumbar Györgytől. A bíróság Moldovant két havi, kiskoru társát egy havi börtönrre ítélte, míg Bochist felmentette.

Eltemették Reisinger Sándor aradi gépészmérnököt

Csütörtökön délelőtt 11 órakor ment végbe Reisinger Sándor aradi építészmérnök temetése és a végtisztességen Arad társadalmának minden rétege képviselve volt. A mélyen sújtott családtagokon kívül megjelentek az aradi izraelita temetőben az elhunyttal szoros lelki kapcsolatban állott előkelő barátok és a Reisinger-család legrégibb hívei, akik évtizedeken át a legőszintébb szeretettel vették körül Reisinger Sándort.

A család kívánságára a Reisinger Sándor pirítán, minden feltűnést kerülő egyéniségének megfelelő, külsőségeiben egyszerű keretek között folyt le a temetés. A ravatalt nem borították be az emlékezés koszorúja, amelyeket azonban a meleg szívek igaz szeretetének soha el nem hervadó virágai helyettesítettek.

Az elhunytat jóval a temetés előtt a halottsházba vitték és onnan szállították a sírhoz, amelyet a mélyen sújtott családtagokon kívül Arad társadalmának vezetői közül is igen sokan vettek körül. A gyászszertartást a Weisz főkantort által vezényelt kórus énekszámai vezették be. Ezután Vágvolgyi Lajos dr. főrabbi gondolatokban gazdag, tartalmas, klasszikusan szép beszédben méltatta Reisinger Sándor közéleti működését, rávilágított lelki nagyságára, hű képét adta kiváló jellemének, nagy intelligenciájának, jószívűségének és végül megható szavakkal vázolta harmonikus családi életét.

A szép bucsubeszéd igen mély hatást gyakorolt a gyászolókra, akiknek sorából Mackássy Zoltán aradi polgári iskolai tanár könnyekig megható gyászbeszédében bucsuzott el a halottól. Markáns szavakkal karakterizálta Reisinger Sándor nemes érzésvilágát és azt a tiszta emberszeretetet, amely hosszú évtizedeken át folytatott közéleti, közhasznú munkásságát mindenkor irányította. A költői szépségekkel teli, magasztaló bucsuszavakat könnyes meghatottsággal hallgatta a temetés résztvevő közönsége.

THERMOGÈNE

meleget fejleszt és leküzd a köhögést, a spanyollázát, a rheumát, a derékfájást és az idegzsábát.

A Thermogen, mint egy egyszerű vatta lesz a bőrre rátéve. Előnyösen pótolja a borogatásokat, a mustár, luzó és egyéb tapasztakat, masszírozás és más dörzsölés amelyek tulajdonságait egyesítik.

Vezérképviselő: **I. DILLAN**, Bucuresti, I., Str. Pitar Moş 6. 125

Kapható a világ összes gyógyszerteráiban és drogériáiban.

— Meghalt Sarlot Domokos özvegye. Köztisztelőben álló uriaszony hunyta le ma örökre szemét Aradon. Özv. Sarlot Domonkosné szül. Fridrich Jozefa délelőtt 9 órakor életének 70-ik évében hosszas szenvedés után meghalt. Az elhunyt urinő özvegye volt Sarlot Domokosnak, Aradváros kiváló és felejtetetlen érdemeket szerzett főkapitányának, aki több mint két évtizeden keresztül teljesített szolgálatot Arad hatósági vezetőjeként és 1912-ben vonult nyugalomba, majd 1915-ben meghalt. Özv. Sarlot Domonkosné halála nemcsak gyermekei, unokái és nagyszámu rokonsága körében okozott fájdalmat, de ismerősei és barátai is őszinte részvételt állanak az elhunyt urinő ravatalánál. Az elhunytat gyermekei: Domonkos Gyuláné szül. Sarlot Margit, Reinhart Kálmáné szül. Sarlot Márta, Dömötör Bertalané szül. Sarlot Fanny, Sarlot Erzsébet és Sarlot János, valamint a Domonkos-, Reinhart-, Dömötör-, Stöger-, Nagy- és Friedrich-családok gyászolják. Özv. Sarlot Domonkosné földi maradványait 19-én, pénteken délután 4 órakor helyezik örök nyugalomra a felsőtemetőben levő családi sírboltban, míg az engesztelő szentmisét az elhunyt lelki üdvéért 20-án, szombaton délelőtt 9 órakor mutatják be az aradi minoriták templomában.

Megszűnt Amerikában az aranypénz

Washingtonból jelentik: Az Egyesült-Államok ujjaépítési bankháza előtt hosszú sorokban állnak az emberek, hogy beszoigáltassák a birtokukban levő aranypénzeket, mert éjjeltől kezdve az aranyérméknek többé nincs meg a törvényes pénzjellege és az aranyrejtegető szigorúan megbüntetik, amellet, hogy a náluk levő aranyat elkobozzák. Az Egyesült-Államok politikai és vezető gazdasági köreiben azt hiszik hogy Roosevelt elnök fel fogja használni az első kedvező alkalmat arra, hogy feloldja az Egyesült-Államokat az eddigi gazdasági elszigeteltség alól. Valószínűnek tartják, hogy Angliával a háborus adósságok tekintetében fog kedvezményeket felajánlani, hogy beleegyezzék a dollár alacsony árfolyamon való lerögzítésébe.

URANIA TELEFON: 480.

MA, PENTEKEN UTOLJARA olcsó helyarakkal
ÖNAGYSÁGA RUHA NÉLKÜL!

Velence csodás tájai.
 A szerelem és a pikantéria filmje
Lily Damita, Charlie Ruggles,
Cary Grant, Theima Todd

D. n. 3 órákor 6.— lejtes áll gos helyarakkal.

PRATER

Szenzációs bécsi vigjáték.
SCHLUMPSI: A CSODAKUTYA.

VBREBES ERNŐ — ELISABETH PIANIFF

Jön Pat es Patachon legujabb hangos v.g. tocs.

Ma halászlé és turócsusza AUER-nál. Havi abonoma étlap szerint ebéd, vacsora 1000 lej. — Banketteknek külön termék. — Gretár speciál. — DANKO FERI muzsikál. 148

— Álnev alatt élt Timisoarán egy ismert aradi betörő. Timisoaráról jelentik: A rendőrség bünyői osztályának detektívei tegnap a gyárvárosi szőlőkben letartóztatták egy Bálint József nevű egyént, akinek lakásán számos lopott holmit fedeztek fel. Bálint kihallgatása folyamán kiderült, hogy nem Bálintnak, hanem Szilágyi Józsefnek hívják, ismert alakja az aradi alvilágnak, gyilkossági merénylet miatt két és fél évet ült és csak nemrég szabadult ki. Timisoarára ment, ahol megismerkedett Bálint Józsefnevel, aki átadta Szilágyinak férje iratait és Szilágyi azóta Bálint József név alatt élt. Amióta Timisoarán tartózkodik, kisebb-nagyobb lopásokból tartotta fenn magát.

— A gredistei mozi üzembhelyezése. Érdeklődést keltett híradásunk arról, hogy a gredistei mozi újra üzembhelyezik. Híradásunkkal kapcsolatban érdekelt forrásból nyert információk alapján közöljük, hogy a gredistei mozi új vállalkozója nem vette bérbe sem a mozi, sem pedig annak koncesszióját, hanem a város által megbízva a mozi adminisztratív vezetésével, amelynek feltételeit kölcsönösen írásban fektették le. A gredistei moziközönség érdeklődéssel várja a mozi üzembhelyezését.

— Felgyújtotta bányáját — mert adóba akarták elérverezni, Prágából jelentik: Ma letartóztatták a komotauai bányakerületben lévő Trupschitz-bánya tulajdonosát: Steiskal Ferenc nagyiparost és Vavra bányafőmérnököt. Mindkettőjüket azzal vádolják, hogy a bányát felgyújtották. Steiskal ugyanis adóval tartozott és ezért az adóhivatal árverést tüzött ki, amit a tulajdonos és a főmérnök úgy akart lekerülni, hogy felgyújtotta a bányát. A tűz kitorése idején 20 munkás tartózkodott 40 méter mélységben a bányában és amikor a füstöt észrevették, kétségbeesetten adták le a vészjeleket, meghúzták a vészharangot, de segítséget nem kaptak. Utolsó erőfeszítéssel küzdöttek fel magukat a szellőztető nyíláshoz, amelyen keresztül felszínre jutottak. A vizsgálat megállapította, hogy Steiskal és Vavra már napokkal azelőtt utasítást adtak, hogy este 10 óra után senki sem tartózkodjon a tárnokban és ezért nem kaptak segítséget a benrekedt bányászok.

— Nagyszabású sikkasztás a magyar fővárosban. Budapestről jelentik: Özvegy Vajda Jánosné, a Menetiügyiroda Boros-téri fiókjának pénztárosnője három év alatt 25.000 pengőt sikkasztott el, amit barátjával: Raicsinev János magántisztviselővel együtt elloversenyezett. Feljelentés alapján a rendőrség mindkettőjüket letartóztatta.

Rádió és rádióbatteria

legolcsóbban vizonteladónak

Hirschmann

ARAD, Strada Gh. Lazar 17. 4913

— Elveszett és megkerült negyvenezer pengős nyakék. Budapestről jelentik: Két uccaséprő hólapátolás közben ma reggel a Benczur-uccában egy piatinacsattos gyöngynyakéket talált, amelyet elvittek egy ékszerészhez, hogy becsülje azt meg nekik. Az ékszerész megvizsgálta a nyakéket és megmondta a munkásoknak, hogy annak értéke legalább is 40.000 pengő. Erre a két munkás felvitte a rendőrségre a talált ékszert és ott megállapították, hogy még december 14-én Grosz Jenőné földbirtokosnő és háztulajdonos bejelentette a rendőrségen a nyakék eltűnését és közölte azt is, hogy az ékszer értéke 40.000 pengő és a megtaláló számára 2000 pengő jutalomdíjat tűzött ki. A szerencsés munkások most, egy hónap múlva találták meg az ékszert, amikor annak tulajdonosnője már nem is számított rá. A jutalomdíjat még ma megkapták.

— Nagyszerűen sikerült műsoros táncestélyt rendezett a sebisi román kath. Leányegyesület az egyháztanács védnöksége alatt. Az estély keretében színr került Siebig László igaztanító lelkes rendezésével három kacagtató, pompás bohózat, amelyekben: Kleindl Nusi, Kelemen Annus, Balázs Ilonka, Szele Mancsi és Gizi a Leányegyesület tagjai, azonkívül: Lipták József, Gulyás Feri, Bilek Rezső, Kilik Árpád, Künstler Sanyi, Boros Lajos sikerült alakításaikkal szórakoztatták az elismeréssel nem fukarkodó közönséget. A mulatságon a közönség társadalmának színe-java megjelent és kitűnően szórakozott együtt a kora reggeli óráig.

— Ma az alatti gyógyszerárak tartanak éjjeli szolgálatot:

JANKA: Bul. Reg. Ferd. (Boros Béni-tér.)

SZONDI: Str. Consistoriului (Batthyány-ucca.)

WEISZ: Piata Avram Iancu (Szabadság-tér.)

— Rablóbandát szervezett egy 75 éves öregasszony. Athénból jelentik: A pyreusi rendőrség egy veszedelmes rablóbandát tett ártalmatlanná, amelynek élén Maritsi Katina 75 éves öregasszony állott. A banda tizenöt tagból állott és a rendőrség valamennyiüket elfogta. A rablóbanda rejtékhelye az öregasszony lakása volt. Ott volt a rablott holmi gyűjtőhelye is. A rendőrség 300.000 drachma értékű rablott holmit foglalt le. Az öregasszonynak a banda több tagjával viszonya is volt.

— Elégett egy francia gőzös. Párisból jelentik: A Nacton című madridi lap cartagenai jelentése szerint a reggeli órákban a Cartagena kikötőjében horgonyzó Saint Paul nevű kétezernéyszázötven tonnás francia gőzössön tűz ütött ki. A kikötő segélyhajói azonnal a tűz oltásához láttak, de nem tudták megfékezni a lángokat. A kikötő őrszemélyzete kénytelen volt a hajót elsüllyeszteni.

— Az Élet Iskolája szerdai előadása. Dr. Olasz Pál, az aradi Kulturpalota volt igazgatója, a kitűnő újságíró tart előadást: „Játék, sport, szórakozás” címen az Élet Iskolája szerdai előadásán. A nagyképzettségű és kitűnő előadó újságíró szemmel világít rá a mai körtünetekre, amit lélektani és társadalmi szempontból boncolgat. A rendkívül érdekesnek ígérkező előadás iránt már is szokatlan nagy az érdeklődés.

— Az Arad megyei és Aradvárosi Köztisztviselők Egyesülete február hó 1-én a Fehér Kereszt-szálló emeleti helyiségeiben nagyszabású táncmulatságot rendez. A bál védnöki tisztségeit: Comsa Gergely dr. arad megyei görögkeleti megvéspüspök, Groza János dr. megyei prefektus és Ursu János dr. polgármester fogadják el.

Hatalmas gyémántot talált egy öreg bányász

Milánóból jelentik: A Corriera della Sera távirata szerint a délafrikai Pretoriában egy szerencséskezü gyémántkutatónak csodálatosan szép gyémántot sikerült találnia. Jonker hatvanéves bányász egy 720 karátos gyémántot talált, amelynek csodájára járt Pretoria egész környéke. A talált gyémánt a negyedik legnagyobb gyémántja a világnak. A hatalmas gyémántlelet hírére szindikátus alakult, amely 75.000 fontot ajánlott fel Jonker gyémántkutatónak, aki azonban elutasította ezt a vételi ajánlatot. A hatalmas gyémánt három mérföldnyire attól a helytől találta meg Jonker, ahol 1905-ben megtalálták a világhíres Cullinan-gyémántot.

— Fordulat egy aradi szállótulajdonos ellen folytatott vizsgálat ügyében. Megírtuk, hogy Cucu Vazu dr. városi főorvos eljárást indított két állomáskörnyéki szállótulajdonos ellen az egészségügyi törvény rendelkezéseinek áthágása miatt. A lefolytatott egészségügyi razzia megállapításainak kiegészítésül a Horváth-féle szálló tulajdonosa egyik régi lakójának írásbeli nyilatkozatával igazolta, hogy semmiféle tudomása a lakója ideiglenes női vendégerőlről nem lehetett, mivel az illető lakó vendégét a szálló tulajdonosának tudomása nélkül csempészte be. A nyilatkozat természetesen egészen más megvilágításba helyezi a hatósági razzia megállapításait és valószínű, hogy a Horváth-féle esetben a hatóságok eltekintenek a törvény által előírt bírság alkalmazásától.

— Tanulmány: idegen nyelveket. Egy tanfolyam a Berlitz iskolában helyettesíti a külföldön való tartózkodást. Prospektus és felvilágosítás díjtalanul! Új kurzusok kezdőknek 1934. január 23-án. Maginórak a nap bármely óráiban. Berlitz-iskola Arad. Bohus-palota, Str. Romanului 3. 390

Meghalt a vasárnapi rejtélyes autógázolás áldozata

Még mindig ismeretlen a titokzatos zöld autó sofőrjének személye.

Részletesen beszámolt az Aradi Közlöny arról a megdöbbentő autógázolásról, amely vasárnap hajnalban történt. Az autógázolás áldozata: Angel János 52 éves CFR-mechanikus ma belehalt sérüléseibe. Angel Jánost az ismeretlen zöld autó oly szerencsétlenül ütötte el, hogy több bordáját betörte, belső sérüléseket, valamint agyrázkódást szenvedett. Hiába volt a lelkiismeretes kezelés, a szerencsétlen ember — anélkül, hogy visszanyerte volna emlékezőtehetségét — meghalt. A zöld autó sofőrjének kilétét még mindig homály fedi. Margescu komisár, aki a nyomozást vezeti, napokon keresztül számos kihallgatást eszközölt, de ezideig még semmi pozitívumot nem lehet tudni. Mindenesetre valószínű, hogy a nyomozás mégis eredménnyel fog járni és a haláautó sofőrje rendőrkézre kerül.

Oleó hőcipő elárúsítás!

mélyen leszállított szezonvégi áron

EGRA eszelött **RECLAM**

cipőruházatban Arad, Str. Metianu 9. 279
Figyelem: csak Orbán cukrászdával szemben.

Szerződést hamisítottak, hogy megszerezzék az örökséget

Satulnau arad megyei község volt jegyzője, N a d a b a n Gábor, valamint H o r n Sándor volt kataszteri hivatalnok, egyik módos gazdája H á z i György és sógornője, özv. H á z i Andrásné kerültek ma a vádlottak padjára, egy hamis szerződésből kifolyólag. Az elmúlt évben történt, hogy H á z i András satulnoui gazda meghalt. Halála napján özvegye és sógora szerződést csináltak, amely szerint az elhunyt vagyont felosztják kiskorú fia és bátyja, H á z i György között. A halott nevére az özvegy írta alá, míg a szerződést három nappal előbbi dátumra állították ki. Horn Sándor és Nadaban Gábor szerepeltek tanúként a szerződésen. Mindannyiuk ellen magánokirathamisítás címen indult meg az eljárás.

Az aradi törvényszék második szekciójának P o p e s c u—H e r b-tanácsa ma tárgyalta az ügyet. Özvegy Háziné kijelentette, hogy egy üres papírlapot írtak alá vele és azt mondták neki, hogy ha nem írja alá a hagyaték a hitelezőknek jut. A vádlottak tagadták a terükre rótt büncselekményt és jóhiszeműségüket hangoztatták. Több tanu kihallgatása után, a védelem kérésére dr. Miclosi Emil ügyvédet hallgatták ki, aki elmondta, hogy a kamara megbízásából vizsgálatot vezetett le, amelynek folyamán megállapította, hogy Horn Sándor szerződések készítésével is foglalkozott. A védők felmentést kértek, a vádlottak pedig egymásra igyekeztek háritani a felelősséget. Rövid tanácskozás után a bíróság mindannyiukat bűnösnek mondtotta ki és egy-egy havi fogházra, valamint 1000—1000 lej pénzbüntetésre ítélte őket.

— Éjszakai razzia Aradon. Az aradi rendőrség az egészségügyi hatóságok bevonásával nagyszabású razzit tartott ma éjszaka. A razzia rendőrség részéről Versigan Komiszár irányította, míg az egészségügyi hivatalt Luszti Ferenc dr. hatósági orvos képviselte. Különböző szállodákban, kocsmákban és vendéglőkben számos olyan nőt találtak, akik foglalkozásukat nem tudták igazolni. A razzia az Avram Iancu-térről a cukorgyárig terjedő területen folyt le.

— Aradi hírlapíró felmentése. Az aradi törvényszék P o p e s c u—H e r b-tanácsa ma tárgyalta Korda Sándor aradi hírlapíró ügyét, aki az egyik aradi lapban cikket írt gróf N e s s e l r o d a Károly volt oradeamarei bíróról. A cikk szerint a bíró ellen eljárás indult meg, mert, mint a kiskorú bíróság vezetője ellen különböző feljelentések érkeztek be felettes hatóságához. A bíró feljelentést tett a hírlapíró ellen, akinek ügyét: ma tárgyalta, Korda a tárgyalás alkalmával kijelentette, hogy az igazságot írta meg és hivatkozott arra, hogy gróf Nesselrode ellen tévesleg folyt eljárás, rendelkezési állományban is helyezték. A bíróság felmentette az újságíró.

— Postatisztviselők bálja. F. hó 20-án az aradi és arad megyei posta- és táviratatisztviselők bált rendeznek az Iparosotthonban a következő kimagasló személyiségek részvételével: Victor Golumbovici, a timisoarai posta főigazgatója, valamint Vasile Ionescu, a bánáti és körösvölgyi telefonközpontok igazgatója. A tiszta jövedelmet az Olimpia PTT sportklub átszervezésére fordítják. A rendező-bizottság ezután is felkéri a fenti klub segítőit és jóakaróit, hogy minél számosabban sziveskedjenek megjelenni.

— Árlejítés a volt Madár-féle híjtéren. Aradváros gazdasági hivatalában az elmúlt napon zajlott le a Piata Avram Iancu levő, volt Madár-féle üzlethelyiség bérbeadásának nyilvános árlejítése. Négy ajánlattevő közül az árlejítési bizottság a régi bírlő: Englander Rudolf 80.000 lejes ajánlatát minősítette a legmegfelelőbbnek és ezért a bérletet újabb három évre Englandernek adta ki.

PAÁL JÓB RIPORT- REGÉNYE

A VILÁG TRÓNJA

Segyen egy próbát a hírneves
fenségesen illatosított
Germandrée
szappannal

Amikor királyok érkeznek a Vatikánba...

**A Habsburgok birodalmában sutba került a spanyol etikett... A trónja-
vesztett uralkodóknak a Vatikánban változatlanul kijár a régi tisztelet**

(COPYRIGHT, by JÓB PAAL.
Minden jog fenntartva.
Utánnomás még kivonatosan
is tilos.)

Amikor a Szent Damaszkusz-kapú hátsó ár-
kádjai alatt izgatottan tart szemlét a diszbe öltö-
zött nemesi testőrök és svájci gárdisták fölött a
szolgálattevő kamarás, mindenki tudja a Vatikán-
ban, hogy külföldi uralkodó érkezik a pápához. Az
előkelő vendéget rangjának megfelelően fogadják.
A hosszú folyosókon magasra tartott alabárdal
állanak őrt a gárdák tagjai. A pápai család feje,
őminenciája *Caccia Domnioni Camillo* teljes disz-
ben ott áll a *Sala Clementina* bejáratánál. A me-
netet az arannyal himzett öltözékben feszesen lép-
kedő kamarás vezeti, sorba következnek aztán a
gálát viselő nemesek, az alabárdos, vértékbe öltö-
zött svájciak, közöttük halad összes rendjeivel
frakkban, vagy egyenruhában a vendég. Ha hölgy
az illető, ruhája olyan, aminőt ilyen alkalomra a
Vatikán etikette előír: *talpig fekete öltözék, hosz-
szu ujjakkal és fekete keztyűvel... Semmi ékszer
és semmi disz...*

A pápa rendszerint a „*sala del tronetto*”-ban,
a kis trónteremben fogadja előkelő vendégét. Ide
elkísérheti uralkodóját még a kísérete is. A kis
trónterem közepén bordó selyem baldachin alatt
áll a pápai trón. Jobbra és balra trónszerű székek.

*A katolikus uralkodók kézcsokkal üdvözlik a
pápát és letérdelnek előtte. Nem katolikus
uralkodóknál a kézcsok elmarad és a térdep-
lést térdmehajtás helyettesíti.*

Minden ceremónia pontosan elő van írva. Külön
kongregáció: a „*Santa Congregazione Ceremo-
niale*”, amelynek tizennyolc biboros tagja van,
ügyel gondosan a legaprólékosabb részletekre is.
A kongregáció titkára: monsignore *Nardone* Be-
niamino intéz személyesen mindent.

Az uralkodót a pápa rendszeren néhány perc
mulva dolgozószobájába invitálja. A *bizalmas be-
szélgetés itt mindig négyszemközt történik. Ezek-
nél a megbeszéléseknél soha senki nem lehet jelen.
Még a pápa titkára sem... A beszélgetés után a
pápa rendszeren fogadni szokta magas vendége ki-
sérétét. A beszélgetés alatt a dolgozószoba előtt
vigyázzban áll a diszörség...*

A konkordátum aláírása óta XI. PIUS kihall-
gatáson fogadta:

*az olasz királyt és királynét, az olasz trón-
örökös párt, a belga királyi párt, a luxemburgi
nagyhercegnőt, Monaco fejedelmét, a bolgár
királyi párt, Alfonzot, Manuel portugál exki-
rályt, a bajor Rupprechtet, a svéd királyt,
Württemberg és Szászország volt fejedelmét,
rajtuk kívül a Habsburg-családnak egész se-
reg tagját.*

A detronizált uralkodóknak ugyanaz a tisztelet járt
ki, mint az aktív uralkodóknak. A Vatikán a detro-
nizációkról nem vesz tudomást...

Az uralkodóknak kijáró tisztelettel fogadta
XI. PIUS két ízben is IV. Károly özvegyét, Zita
özvegy királynét. A nyilvánosság csak arról az
audienciáról tud, amelynek az elmúlt októberben
volt színhelye a pápa dolgozószobája.

*Teljes inkognitóban már két évvel ezelőtt is
járt Zita a Vatikánban. Kihallgatásáról a
„maestro di camera”-n és a svájci gárda pa-
rancsnokán kívül még a Vatikánban sem tu-
dott senki. Annyira titokban történt...*

A Via Giulia egy apácakolostorában szállott meg
akkor Zita és pápai kihallgatása közel két óra
hosszat tartott. A monarchia utolsó uralkodójának

özvegye a Vatikánból egyenesen a Quirinálba
ment.

Az uralkodókon kívül egész csomó herceg,
hercegnő kereste fel az utolsó esztendőben a pá-
pát, de exotikus országok fejedelmei is jártak a
Vatikánban. Tisztelegtek a szent atya előtt az
abessziniai nyégus és a japán trónörökös is...

Nekik is teljes egészében kijárt az uralkodó-
kat megillető tisztelet.

Idegen államférfiak, miniszterelnökök, minisz-
terek és előkelő diplomaták fogadása majdnem
hasonlóképpen történik. Az etikett itt kissé le van
egyszerűsítve. A Damaszkusz-udvarban hiányzik a
kiséretből a svájci őrség. A pápa nem a trónon
ülve fogadja őket, hanem a dolgozószobájában,
ahova a szolgálattevő kamarás kíséri be az állam-
férfiakat.

Rengeteg államférfiu keresi fel a pápát...

Még a nem katolikus államoknak Rómában
megforduló diplomatái sem utaznak el innen, hogy
ne jelenjenek meg magánkihallgatáson a Szent
Atyánál. És ezek a kihallgatások sohasem sablo-
nosak. XI. PIUS a véleményéből sohasem csinál
titkot...

*Von Papen sohasem fogja elmesélni, hogy mit
mondott neki a pápa...*

Országos tiltakozó-akciót kezdeményeznek az aradi pincérek az orvosi kényszer-szemle ellen

**Küldöttségileg interveniáltak Aradváros főorvosi hivatalában. Nem vonják
vissza Aradon a kötelező szemlére vonatkozó egészségügyi rendeletet**

Pénteken délben ül össze Aradváros főor-
vosi hivatalában a város közegészségügyi bi-
zottsága, hogy meghallgassa Cucu Vasile dr.
városi főorvos jelentését az elmúlt hónap jár-
ványos megbetegedéseinek statisztikájáról és
lefolyásáról, valamint megtárgyalja azoknak
az új rendelkezéseknek alkalmazási módoza-
tait, amiket újabban rendelt el az egészség-
ügyi miniszterium a temesvári kerületi egész-
ségügyi vezérfelügyelőség útján.

Amint az *Aradi Közlöny* legutóbbi szá-
mában részletesen ismertettük,

*1934. januárjától kezdődőleg az aradi élel-
miszeripari és vendégipari férfi-alkalma-
zottak kötelesek negyedévenként ingyen
orvosi szemlére jelentkezni a Betegse-
gélyező Pénztár orvosi ambulanciáján,
ahol abból a szempontból kerülnek vizsgál-
tat alá, hogy nincs-e olyan természetű
betegségük, amellyel éppen az élelmisze-
rekkel kapcsolatosan fertőzhetik meg a
gyanútlan vendégeket?*

A felsőbb egészségügyi hatóságok rendeletét
Cucu Vasile dr. városi főorvos kötelességsze-
rűleg írásos rendelet formájában hozta az ér-
dekelte vendégipari munkaadók tudomására,
értesítve őket arról, hogy a legelső szemlét
még január hó folyamán megéltik.

Az új egészségügyi rendelkezés, amely-
nek intencióit kétségek nélkül helyes célt kívánnak
szolgálni,

*az érdekelte vendégipari alkalmazotti kö-
rökben heves felzudulást keltett.*

Az aradi pincéreknek egy küldöttsége jelent
meg csütörtökön délelőtt Aradváros főorvosi
hivatalában, ahol megfelelő formák között
Cucu Vasile dr. városi főorvos tudomására

Havonkint is lehet fizetni a rádiódíjakat, azon-
kívül más kedvezményeket is életbeléptetnek

A rádióval kapcsolatban ma olyan ér-
tesítést kapott az aradi postafőnökség Bucuresti-
ből, amely kilátásba helyezi, hogy két hónapon
belül teljesen új rendszert vezetnek be a rádió-
előfizetési díjak kezelésében. A rendelet kimond-
ja, hogy egy a posta rádió-osztályának, mint a
rádiódíjak beszedésével megbízott aradi cégnek
két hónapon belül likvidálnia kell az előfizetési dí-
jak ügyét, mert április elsejétől kezdődőleg új
alapotra fektetik a rádiókezelést országszerte.
Jelenleg az a helyzet, hogy a legszigorubb felül-
vizsgálás alá veszik a rádió-előfizetőket s azok-
nak névsorát, akik hátralékban vannak a múlt évi
díjakkal, Bucurestibe küldik, ahol rádióengedélyü-
ket megsemmisítik. Április elsejéig ugyanis min-
den elszámolásnak rendben kell lennie, mert az
új rendszer bevezetésével teljesen új eljárások és
intézkedések lépnek életbe. A rádió-társaság nagy
könnyítéseket tervez: a rádió-előfizetők számá-
nak emelését akarja elérni s hírek szerint házhoz
küldött nyugtákkal, havonkénti előfizetéssel és
egyébb kedvezményekkel akarják könnyíteni a
rádiózók helyzetét. Az engedélyek megszerzésé-
nél már is töröltek minden okmányt, csupán a
személyazonossági igazolvány szükséges ahhoz,
hogy bárki beléphessen a rádió-előfizetők sorába.

hozták, hogy a rendeletet a maguk részéről le-
aláznak tartják és éppen erre a momentumra
való hivatkozással arra kérték a városi főor-
vost, hogy *tekintsen el a rendelet alkalmazásától.*
Cucu dr. városi főorvos a küldöttségnek
kijelentette, hogy *nem áll hatáskörében az,
hogy kívánságuknak megfelelőleg a rendelet vég
rehajtásától eltekintsen.* A vendégipari munká-
sok, az aradi éttermi és kávéházi pincérek, ér-
tesítéseink szerint elhatározták, hogy az
egészségügyi miniszteriumnál interveniálnak a
rendelet módosítása érdekében és amennyiben
országos akcióról volna szó,

*maguk is országos mozgalmat indítanak a
rendelet visszavonása vagy megmáskítása
érdekében.*

**Kétszáz ezer lejes
véghielégítést ítelt meg
az aradi bíróság az Intercontinental
vált igazgatójának**

Sala cz Dezső, az aradi „Intercontinental”
szállítóvállalat volt igazgatója pert indított az ara-
di járásbírósnál a vállalat ellen. Az igazgató
beadványában 185.000 lejt követelt az „Interconti-
nental”-tól, amely az elmúlt év októberében igaz-
ságtalanul elbocsátotta állásából. A felmondási
időn kívül három évre visszamenőleg a fizetéses
szabadság megtérítését követelte az igazgató,
akinek ügyét ma tárgyalta Branca járásbíró. Ta-
nuk kihallgatása után a bíróság ma 171 ezer 903
lejt fizetésére kötelezte a vállalatot, azonkívül 12
ezer lej perköltség megtérítésére, valamint a tő-
ke utáni kamat kiegyenlítésére is. A bíróság ki-
mondta, hogy abban az esetben, ha a vállalat fe-
lebbez, úgy az összeget bírói letétbe kell he-
lyeznie.

Egy aradmegyei község sem vállalja fiának az aradi szegényház elhunyt 74 éves lakóját

Egy érdekes jogi probléma Aradváros jogi ügyosztálya előtt

Bonyodalmas probléma foglalkoztatja Aradváros jogi ügyosztályát, ahol *Nedelcu Miklós* városi főügyész folytat tüzetes vizsgálatot a rendkívüli ügyben. A jogi probléma főszereplője egy *igénytelen és szegény, hetvennégy éves aradmegyei lakos, aki négy éven át volt az aradvárosi Szegényház lakója* és ebben az épületben is hunyta le örök álmra szemeit. A tragikus haláleset bekövetkezése után senki sem sejtette, hogy a hetvennégy éves szegényházi ápolott még milyen bonyodalmas probléma középpontjába kerül.

A temetés után hivatalosan megállapítást nyert ugyanis, hogy az elhunyt után a szegényházi adminisztrációnak bizonyos követelése maradtak fenn véle szemben az ellátásért. A szegényházi gyakorlat szerint ebben az esetben *mindig az a község tartozik a szegényházi ápolott költségeit megtéríteni, amiket a Szegényház az ápolott élelmezésére és ellátására fordított, amely községben a szegényházi lakó illetékességgel rendelkezett*, másszóval amely község illetőségi bizonyítványt adott ki számára. Aradváros vezetősége éppen ezért a Szegényház igazgatóságának megkeresésére lépéseket tett annak megállapítása érdekében, hogy a szegényházi ápolott melyik aradmegyei községben rendelkezett illetőséggel?

A világhírű görög költő, *Homéros* illetékességért, amint ez *tankönyveinkből ismeretes, egyszerre hét görög város is versenyzett*, csak hogy megszerezhesse magának, a költő halála után. Innen is látni, hogy már akkoriban is voltak bizonyos homályos bonyodalmak az illetékességi bizonyítványok kérdése körül. A világhírű görög klasszikusok őse és az aradmegyei szegényházi ápolott között azonban nagy különbség van és ez elsősorban is abban jelentkezik, hogy a városi közigazgatás érdeklődésére mindazok az aradmegyei községek, ahová felvilágosításokért fordultak, megsejtve, hogy itt fizetni valóra keresnek gazdát, *egybehangozva azt a választ küldték Aradváros jogügyi osztályának, hogy hozzájuk egyáltalán nem tartozott az Aradon elhunyt szegényházi lakó*. Ilyen körülmények között természetesen a városra hárul a fizetés kötelezettsége. A város jogügyi osztálya értesüléseink szerint rövidesen ad acta teszi az ügyet, mert nem valószínű, hogy utólag jelentkezzék egy község, amely igényelné a felmerült párezer lejes költség megtérítését.

Színház — Művészet — Irodalom

* Ma este a „Csipetke” kitiűnő premierje. A „Csipetke” pesti siker ajánlásával érkezik hozzánk és arra, hogy a közönség diadalmas újdonsággá kapja fel, meg is van minden jogcíme Török Rezső végtelenül szellemes szövegéhez Fényes Szabolcs szerzett csupa slágerből álló műsikát, Aradon pedig a legjobb kiosztás biztosítja a kiváló darab kifogástalan előadását. Felhő Ervin rendezése ismét gazdagítja a róla alkotott elismerővéleményt, Timár Ila a címszerepben utóérhetetlenül művészt nyújt, a kitiűnő főszerepeket kivülé még: Ágoston Baba, Hegyessy Magda, Gömörly Emma, Tompos Ella, Tunyogh Péter, Felhő, Kozma, Kun, Lenkey, Szabó, Faludy, Bársony alakítják. Az operett a pénteki premieren kívül szombaton este 9 órakor, vasárnap délután 3 órakor és este 9 órakor is műsordarabja a színháznak. Vasárnap délután 6 órakor pedig mérsékelt helyárak mellett a nagysikerű „Bridge és a „Nem érdemes nőnek lenni” kerül együttesen színre.

— A Magyar Párt közművelődési szakosztálya a „Kultura nagyjai” című nagy népszerűségű előadásain az elsőrendű előadók egész sorát vonultatta fel már eddig is, akik a legkülönbözőbb témakörből merítették tanulmányukat és bár népszerűen, de mindig a dolgok mélyére hatolva ismertették az irodalom, ipar és a tudomány előbbrevivóit. A mai előadáson Beleznyay István festőművész az alkotó művészek közül a legnevesebb rajzolókat ismerteti. Rendkívül érdekesnek ígérkező előadásában Doré, Wirtz, Réthel és Zichy Mihály művészetével foglalkozik és párhuzamot vonva mutatja ki, hogy közülük ki és miért érdemelte ki a legnagyobb grafikus nevet. Az előadás ma is 7 órakor kezdődik és a belépés díjtalan.

SPORT KÖZLÖNY

Piros Béla, az Aradról elszármazott műépítész terve mellett foglalt állást az Országos Közegészségügyi Egyesület

József Ferenc magyar királyi herceg a budapesti stadion-építés szószólója. — Megvalósulás előtt az aradi műépítész grandiózus elgondolása

Budapesti tudósítónk jelenti, hogy tegnap este a Magyar Országos Közegészségügyi Egyesület a magyar sportstadion felépítésének meggyorsítása céljából vitaestét rendezett, amelyen előkelő és nagyszámu szakértő közönség jelent meg. A programon a sportstadion elgondolása és ennek kapcsán *Piros Béla* tervei szerepeltek. Ugyanis — mint arról az *Aradi Közlöny* elsőnek számolt be, — egy Aradról elszármazott kiváló műépítész, *Piros Béla*, a magyarországi sportstadion felépítésére grandiózus tervet gondolt el, amely lehetővé teszi, hogy Budapest közvetlen közelében, az Aranyhegy mellett mintegy 200 ezer személy befogadására alkalmas stadiont építsenek. *Piros Béla* tervei szerint ezt a nagy sportstadiont, amely befogadóképességével egyedül állana a világon, mintegy 4 és fél millió pengőből tökéletesen fel lehetne építeni.

A Magyar Országos Közegészségügyi Egyesület elnöke, *Gerlóczy Zsigmond* dr. egyetemi tanár nyitotta meg a gyűlést és leszögezte,

te, hogy a Nemzeti Sportstadion építése föltétlenül szükséges. Majd *József Ferenc* magyar királyi herceg szólalt fel és hosszú beszéd keretében kifejtette azon nézetét, hogy az összes eddig benyújtott tervek közül *Piros Béla*nak elgondolása a legmegfelelőbb, mert maga a ki-szemelt hely is pompásan megfelel a stadion céljainak. Könnyen megközelíthető helyen fekszik, szélétől védett katlanban, a víz közelében, tehát minden biztosítja a sporthoz oly szükséges ózondus levegőt. A pálya megközelítése és a tömeg elhelyezése is nagyszerűen megoldódott, tehát ez a terv valóban ideálisnak mondható.

Majd több ismert sportegyenység szólalt még hozzá a tárgyhöz és végül az egyesület elnöke összegezte a vitaest felszólalásaiból le-szűrt eredményt és megállapította, hogy az Aranyhegy közelében felépítendő Nemzeti Sportstadion minden követelményt kielégít. Ez a vitaest is azt mutatja, hogy az aradi származású műépítésznek elgondolása a megvalósuláshoz közeledik.

O Vasárnap tartja közgyűlését az Egyetértés. A II. osztály élvosa, az Egyetértés, vasárnap délelőtt 10 órai kezdettel tartja tizenötödik rendes évi közgyűlését a Mosóczytelepi Galli-féle vendéglőben.

O Erőst a Budai „11”. A budaiak csapata az őszi szezonban meglehetősen gyengén szerepelt és most a szezonkezdetre fel akarják erősíteni a csapatukat, ecéliből leszerződötték Budai kapust és Ligeti háttvédet.

O Nagy érdeklődés mellett tartotta a B. T. első szabálymagyarozó estjét. A Biró Testület csütörtökön este fél 8 órai kezdettel, az AMTE klubhelyiségének nagytermében tartotta első szabálymagyarozó estjét, amelyen a bírók nagy számban jelentek meg.

O Afrikában is játszik a NAC. Párisból érkező híradás szerint, a NAC még néhány mérkőzést játszik Franciaországban, majd Hollandiában játszanak három mérkőzést, innen Afrikába utazik az oradeai együttes, ahol 8—10 mérkőzést abszolválnak.

O Tizenhat nemzet nevezése az ökölvívó kupa bajnokságon. A budapesti Európa ökölvívóbajnokságon az eddig bejelentett 15 nemzetet kivül, tegnap megérkezett a francia szövetség nevezése is. A franciák jelezték, hogy népes gárdával jelennek meg Budapesten.

O Esztország az olimpiászon. Harminc tagu csapattal képviselteti magát Esztország a berlini Olimpián. Az eszt olimpiai bizottság ezt a számot már közölte is a berlini olimpiai bizottsággal. A csapatban atléták, birkózók, sulyemelők és uszók lesznek.

O Elkészítették az UFSR végleges alapszabályait. A bizottságnak, amely az alapszabályokat megszövegezte, Plagino, Caracostea, Savu, Bucuta és Schmettau voltak a tagjai. Először a királynak mutatták be az alapszabályok végleges megszövegezését, azután a „sportszövetségek szövetségének” közgyűlése elé kerül. A jóváhagyás után most már semmi akadályja sem lesz annak, hogy az UFSR a jogi személyiséget megkapja.

Budapestre utazó olvasóink figyelmébe!

Az „Aradi Közlöny” Budapesten a következő újságárusoknál kapható:

A „Hungaria” nagyszálloda újságárusánál.

A „Carlton” szálloda újságárusánál.

A Keleti pályaudvar főcsarnokában levő nagy újságbódében.

O Budapest válogatott jéghekkci csapatának veresége. Az AC Sparta csapata nagy meglepetésre, de megérdemelten, 3:1 arányban verte Budapest válogatott jéghekkci csapatát.

FILM KÖZLÖNY

Szivek szimfóniája...

(Leise flehen meine Lieder...)

Nagyszabású filmpremier a Central-moziban.

Az ifju Schubert és egy Esterházy grófnő üde, tavaszi és — örökéletű, romantikus szerelmének története köré fonódik ez a csupa szim, csupa dal, csupa művészettel megalkotott daljáték. A szegény, karrierje kiindulópontján és élete tavaszán álló zeneszerző és a büszke, gazdag és szeszélyes kontesz szerelmi regénye a szivek szimfóniája, a befejezetlen szimfónia... Ugyan mi is lehet más, mint befejezetlen, romantikus történet, hiszen igaz, hogy a zeneszerző: a kis Franz Schubert nagyon tehetséges, fiatal és lángoló szívéből csodálatos, igéző melodiák fakadnak a tavasz fuvallatára, de nagy hibája az, hogy szegény s igaz, hogy az ifju Esterházy kontesz ragyogóan széke, mint a buza, üde és szerelmes is, de mindez nem elég a házassághoz, mert az előkelő leányt a szegény muzsikustól egész világ választja el... Így születik meg a „befejezetlen szimfónia”, amelynek csodálatosan szép melodiái mégis a halhatatlanságba csendülnek át.

Ez a film meséje rövid vázlat szerűen, az egész olyan, mint egy multból visszacsendülő halk melodia, amely a szivek közepébe holtbiztosan beletalál... Olyan ez a film, mint egy Schubert-szimfónia: helyenként derűs, napsugaras... Leise flehen meine Lieder... majd könnyes, megható, avemáriás hangulattal teli, vagy pattogó ritmusu, lüktető tempójú, mint a legendás erdélyi kastély festői környéke, ahol a fiatal Schubert leckeórákat ad az Esterházy-kontesznek... Egert Márta mint Esterházy Karolina grófnő pompás magyar dalokat énekel — édesen csengő magyar nyeiven, tüzes toborzót táncol a cigánymuzsikára. Hans Járay Schubert szerepében nemesen kifinomult játékmódorával tökéletes alakítást nyújt és egy édes kis bécsi leány szerepében a széke Louis Ulrich elbájoló, Magyar csárdajelentek, szökén ringó buzatáblák, parádés magyar lakodalom: mindez olyan élethű, hamisítatlanul magyaros, hogy méltó keretet nyújt ennek a művészi értékű filmnek.

Pilisiné kozmetika

Verbos-ház (Minorita-templommal szemben.) — Mindenféle szépséghibák szakszerű eltüntetése.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Megállapították az új konverzió alapelveit

Csak a kisbirtokosoknak engedélyeznek 50 százalékos adósságcsökkentést. — A kereskedőkre és iparosokra nem terjed ki a konverzió. — A legnagyobb bankok szövetsége súlyos kritikát gyakorol a mai állapotok felett

Bucuresti-i jelentés alapján csütörtöki számunkban közöltük a „Romániai Mezőgazdasági Szindikátusok Szövetségének” a kormányhoz intézett memorandumát, amely az agráriusoknak a konverzió kérdésében elfoglalt álláspontját és kívánságait tartalmazza. A mezőgazdák természetesen az adósságok egy részének elengedését kívánják, ezzel szemben azonban a „Romániai Bankok Szövetsége” a kihitelezett összegek teljes visszafizetését tartja szükségesnek, mert a tőkeengedmény ellentétben áll az alkotmánnyal.

A bankárszövetség végrehajtó bizottsága tegnap tartott ülést, amelyen részletesen megtárgyalták a három konverziós törvényekkel előállított pénzügyi helyzetet és súlyos bírálatban részesítették azokat a törekvéseket, amelyek a még érvényben lévő konverziós törvények alapelveinek figyelembevételével akarják megoldani a súlyos gazdasági problémákat.

— A világ összes államai között — állapítja meg a Bankárszövetség végrehajtó bizottsága — nekünk van a legradikálisabb adósságtörvényünk, amelyen feltétlenül változtatni kell.

A vezetőség ezután közölte, hogy a szövetség legközelebb országos gyűlést hív össze, amelyen állást foglal az adósságok radikálisan védő rendelkezésekkel szemben.

— Akik Románia gazdasági ióletét szívükön viselik, — folytatja a végrehajtó bizottság nagy feltűnést keltő jelentését — azok nem nézhetik azt, hogy nálunk a tőke és a hitel agonizál, amely az egész ország tönkremenését eredményezheti. A választási érdekek elvakíthatnak néhány vezető politikust. — akiknek állásfoglalása jogtalanságot eredményezett, — de nem szabad megengedni, hogy a jövőben ugyanolyan adósságvédelmi állapotok maradjanak meg, amilyenek az 1932-ben alkotott konverziós törvény következtében uralkodtak. A hitelezők és adósok közötti feszült helyzetet orvosolni kell és kiküszöbölendő az 1932. évi konverziós törvény szelleme, amely tönkretette a hitelleletet.

A szövetség végrehajtó bizottsága ezután sorra veszi mind a három konverziós törvényt és rámutat arra, hogy különösen az első konverziós törvény megalkotásánál egyáltalán nem hallgatták meg az érdekelteket és ezt a törvényt a Semmitőszék nyíltan alkotmányellenesnek deklarálta. Ez az oka annak, hogy a hitelezők és az adósok egyrésze a második konverziós törvény után sietett egyezségeket kötni és az érdekelteket is szívesen intézték el adósaikkal a hiteldifferenciákat békés alapon.

A bankárszövetség elaborátuma azzal végződik, hogy az adósok számára engedményeket, különösen kamatfizetési engedményeket kell adni, de tőkeelengedésre gondolni sem szabad.

Itt említjük meg, hogy ugyancsak Bucurestiből származó értesülés szerint, az új konverziós törvényt előkészítő bizottság elvileg már állást foglalt a mezőgazdasági adósok ügyének kérdésében. Az információ szerint kereskedők és iparosok nem részesülnek a konverziós engedményekben

mert a kényszeregyezésről szóló törvény olyan védelmet biztosít a válságba jutott kereskedelmek és iparnak, amelynél nagyobb semmiféle konverziós törvény nem adhat.

A földbirtokosok adósságainak fizetéséről a törvényelőkészítő bizottságban az az elhatározás alakult ki, hogy a tíz hektáron (20 holdon) aluli földbirtokosok adósságai ötven százalékkal leszállítandók. A husz holdon felelő

mezőgazdák számára szintén megadják az adósságelengedés lehetőségét az alábbi tervezettel:

Bucurestiben és minden vármegye székhelyén arbitrázs bizottságok alakítandók, amelyek megállapítják azt, hogy egyes földbirtokok, amelyekre tulajdonosaik kölcsönt vettek fel, hány százalékot veszítettek értékükből a kölcsön bekebelezése óta és hogy a földbirtokos milyen megélhetési viszonyok között él.

Ezeknek pontos megállapítása után, a bíróságok döntsék el, hogy a hitelező követeléséből hány százalékot engedjen el. Ötven százaléknál nagyobb engedményt az illetékes bíróság nem állapíthat meg. A határozatok ellen mindkét félnek joga volna a Semmitőszékhez fellebbezni.

„Lehetetlenség védekezni a rosszhiszemű adósok ellen,” mondja egy aradi jogtanácsos

Feltűnést keltő perek lavinája az aradi bíróságoknál. — Akik aláírásuk letagadásával évekig elhúzzák az egyszerű váltópereket

Az aradi pénzügyintézetek és a többi hitelezők körében sajnálattal állapították meg, hogy az utóbbi időben folyton szaporodik a számuk azoknak az adósoknak, akik nem tartják kötelességüknek tartozásaik megfizetését még akkor sem, ha vagyonuk van. A bíróságok egyre több perrel kénytelenek foglalkozni, amelyekben kimondottan rosszhiszemű adósok szerepelnek, akik másokkal összejátszva, megakadályozzák a követelések behajtását és súlyos károkat okoznak a hitelezőknek, akik természetesen egy-egy ilyen per miatt még a legpontosabban fizető adósoknak is vonakodnak kölcsönt folyósítani. Az utóbbi időben már naponta tárgyalnak olyan váltó és ingatlanbekebelezési pereket, amelyekben az adós azzal védekezik, hogy a váltó vagy bekebelezési okmányon szereplő aláírás nem tőle származik, holott a tanúk ennek ellenkezőjét igazolják. Csütörtökön egyik nagy pénzügyintézet váltókövetelését tárgyalta a törvényszék, amely már öt év óta kénytelen foglalkozni ezzel az egyszerű váltóperrel. Az intézet jelenlegi vezetője a következőket vallotta:

— Ujból megállapítom, hogy az adós a bankban tanúk jelenlétében írta alá a váltót, de csak azért tagadja le az aláírás hitelességét, hogy minél tovább húzza adósságának kifizetését. Sajnos, az ilyen rosszhiszemű adós visszaél a törvény humánus szellemével és évekig kibújik fizetési kötelezettsége alól.

Ezután a bíróság meghallgatta az alperest, aki kijelentette, hogy a szóbanlevő pénzügyintézet nem mostani, hanem néhány évvel ezelőtt volt vezetője fogja igazolni azt, hogy nem az adós írta alá a peresített váltót. Ezért kéri kihallgatni az előbbeni igazgatót, aki már elköltözött Aradról.

A bíróság a törvény alapján elrendelte az új tanu kihallgatását és a tárgyalást elhalasztotta.

Miután az ilyen esetek napirenden vannak, kérdést intéztünk az egyik aradi nagy pénzügyintézet jogtanácsosához, hogy a hitelezők és adósok ügyeinek új törvényekkel leendő végleges rendezése nélkül kiküszöbölhetők-e a bíróságokat feleslegesen terhelő fenti perek.

— Sajnos, a büntető törvénykönyv nem tartalmaz olyan szakaszt — mondja informátorunk — amelynek alapján elrettentő ítéleteket lehetne hozni a saját aláírásukat letagadó, rosszhiszemű adósok ellen. Ha bebizonyul vé-

Ne kísérletezzen egészségével, kérjen Ön is kimondottan eredeti „OLLA” övszort,

mely megóvja Önt nemi betegségektől.

= Ujból csökkent a dollár, — emelkedett a francia frank zürichi árfolyama. A zürichi tőzsdenyitáson az alábbi hivatalos kurzusokat jegyezték: Bucuresti 3.05, Berlin 122.60, New-York 3.21 (tegnap 3.22.5 volt), London 16.21.5, Páris 20.28 és háromnegyed, Milánó 27.11, Prága 15.35, Belgrád 7, Bécs 72.95 (56.50). — A bucaresti-i hivatalos valutaárak a következők: francia frank 6.60—6.90, svájci frank 32.55—33.40, font 545—555, lira 8.80—9.20, márka 39.80—41, csehkorona 4.95—5, pengő 23—24, schilling 20—22.

= Az autódó e hó 25-ig befizethető, anélkül, hogy háromszoros birságot kellene fizetni a késedelmes adózóknak.

= Házbérkülönbözeti összegek érkeztek. Az aradi behajtási pénzügyigazgatósághoz ma az alábbi lakbérkülönbségekről érkeztek meg a pénzügyminiszteri kiutalások: Österreicher Móricnak 3360 lej, Schneider Máriának 9600 lej, Hoffmann Ottó volt háztulajdonosnak 7008 lej az 1932—33. évekre.

dekezésük alaptalansága, a bíróság elmarasztalja őket az összes költségekben, de a büntetőbírósnak nem vonja felelősségre. *En már több ilyen adós ellen tettem büntetői feljelentést, de a törvényszék felmentette őket, mert nincs olyan törvény, amelynek alapján cselekményük miatt felelősségre lehetne őket vonni.* Amíg a parlament gyökeresen nem reformálja a végrehajtási törvényt, amelyet két évvel ezelőtt 24 órai tárgyalás után szavazott meg az akkori parlament, addig nem tehetünk semmit az ilyen rosszhiszemű adósok ellen. Napirenden van az, hogy aradi kisebb házak tulajdonosai, akik a normális viszonyok között kölcsönt kebeleztek házukra, most kijátszák a hitelezőket és megkísérik a házra kitűzött árverést. Ezt azért tehetik, mert a végrehajtási törvény eltörölte a bánatpénzeket és teljesen anyagi kockázat nélkül részt lehet venni házak és más ingatlanok árverésén, amelyeken a vételárakat nevétségesen magas összegekre fellicitálhatják, mert rájuk nézve nem kötelező az ingatlan átvétele. Prákszisomban az utóbbi esztendőben igen sok ilyen eset történt. Folyton újabb házarveréseket kell kitűzni, amelyek költségeket okoznak a hitelezőknek, akik évekig nem látják viszont pénzüket. A váltóköveteléseknek per nélküli behajtásáról sem beszélnek már Bucurestiben, pedig pár hónappal ezelőtt megígérték a szükséges rendelet kiadását.

NYILTTÉR.

E rovat alatt közöltékért nem vállalunk felelősséget.
BONEU VAZUL
ügyvédi irodáját áthelyezte a P. Luther-téri 3 számú házba, I. emelet, 1 kapu, a Törvényszék mellett. 281

AZ ÉPÍTETŐK FIGYELMÉBE!

Ha építési jót, olcsón akar, forduljon bizalommal KALOUSEK és VANDRACSEK építész céghez, elvállal e szakba vágó legmodernebb és legegyszerűbb építkezést szolid árban. Alapítva 1905. Iroda: Str. Av. I. Sava 9. Ugyanott 1—3 szobás modern lakások, új épületben május 1-re kiadók. 195

